ŞİZOFRENGİ

bütünüyle kuşkudayız

Radikal Terapist: Manifesto

Park Etmeyle Tanı Koyma

Tutunamayanlara Öneriler

Ben Var Ya Ben

Kırmızı Kar

TEMMUZ 1993 SAYI 9 FİYATI 15.000 TL (KDV DAHİL)

Benim bu dünyada bir yerim olmadı,
Kuytu gövdemi saymazsak eğer.
Gövdem ki varla yok arası,
Hem varlığa, hem yokluğa değer.
Ama yüreğim hiç solmadı.

Bir gül koklayım izin verin de.

Metin Altıok

Şizofrengi, iki ayda bir ama biraz geç çıkan dergi
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
Şizofrengi Yayıncılık adına
Ayşegül Akyapraklı Hanımefendi
(Ayşegül, bizi ara, lütfen)
Yayın Kurulu (Aritmetiksel olarak):
Bir, iki, üç
Basım Kurulu:
Bir, iki
Basım Yeri:
Cağaloğlu'nda vilayeti alın arkanıza.. Aldınız mı?
Heh. İlk aralıktan sola. Bir ki, bir ki.
Sonra az öteden sağa. Bir ki üç. Biraz ilerde hamallar olacak. Onlara sorun.
Gösterecekler. Yalçın Ofset.
Montaj:
Balamir abi (Sola dönmüyorsunuz).
Dizgi ve Tasarım:
Graf Yayıncılık
Yazışma Adresi:
P.K. 187 Bakırköy-İstanbul
Yönetim Yeri:
Namık Kemal Caddesi. Manastırlı Rıfat Sokak. 7/7
Aksaray-İstanbul
Keyfi:
Nasıl olabilir?
Bu Sayının Takdirnameleri:
Mustafa Şafak, Ercan Kesal, Turgut Adatepe,
Bülent Pişmişoğlu, Elif Berk, Defne Tamar,
Serpil Alper
Teşekkürler:
Mustafa Ziyalan, Hasan Bölme,
Emine Karaduman, Peykan Gençoğlu,
Hasan Demir, Hasan Onat,
Bülent Demirbek, Yurdaer Altınöz, Camouflage,
Timuçin Oral, ODTÜ'lü çocuk, Mehmet Yağlı,
Big Country, Inspiral Carpets, Arif Sağ,
Mehmet Şenol, Erdoğan Özmen,
Laurie Anderson, Lokanta 3. Mevki (Tavuklu makarnası "waoww" nefis...), Muzaffer Göçüncü

DEĞİNMELER

* 22 Mayıs'ta İzmir'deydik. Çok güzeldi. İzmir'li dostlarımıza tonla selam gönderiyoruz."Efendim, bize de bekleriz"

* Dergi klasik psikiyatri anlayışlarını eleştirmek, deliliğin asıl sahiplerine -delilere- söz hakkı vermek için çıktığı yolda bugün geldiği noktada eleştirel psikiyatri ağırlığını korumakla birlikte gündelik hayattan her türlü yazıya açık. Bize yazın.

* İlerleyen sayfalarda bir manifesto bulacaksınız. Kendisi çeviridir. Delilik Üzerine Tartışmalar'da yapmaya çalıştığımızın derlenmişi toplanmışı gibi bir hali vardır. Aşağı yukarı her cümlenin altını imzalıyoruz.

* Tütün duvarını aştık.

* Ashley adında bir adam 1996 yılında yayınlayacağı bir kitaba dünyanın her tarafından, yaşanmış başkaldırı öyküleri topluyor. Konular muhtelif. Evsizlikten adaletsizliğe oradan devlet baskısına, işşizliğe, askeri saldırganlıklara, çevre konularından, hayvan haklarına, cinslere ait meselelerden yurttaşlık haklarına dek. Yaşadığınız ya da tanığı olduğunuz durumları yazıyorsunuz. İsim yazmanız şart değil. Dilerseniz değişik bir isim de olabiliyor. Ashley ayrıca olay sırasındaki konumunuzu, nasıl karşı çıktığınızı ve eyleminizin sonucunu belirtmenizi istiyor. Kitabın adı: Acts of Rebellion (Başkaldırı Eylemleri) Adres: Ashley Parker Owens P.O. Box 597996 Chicago, Illinois 60659 USA

* Alıştığımızın ötesinde mide bulandırıcı şeyler oluyor.

İçİnDeKiLeR

Manifesto. Mühim yazı, n'olur okuyun. 6-9'da

Editörleri arasında Jorge L. Borges'in de bulunduğu **Book of Fantasy'den Kısa Öyküler** 42-45'de

S.T. Kül rengi ve Dobrevaçi'de

Beypazarı'ndan Mustafa ve Ulaş'ı tanırsınız."Ya Sabır"Dergisi editörleri. 14 ve 17 yaşlarındaki Akyol biladerlerin dergimizdeki ilk yazıları. **İmage.** 46-47

Durul, Metallica konserine gitti ve gördü...**Pepsi içen Tanrı** 38-39

Haldun Soygür'ün **Tutunamayanlara Önerileri** var. 10-11

AFP(Associated Fatih Press) **Ben var ya Ben** ile 24-25'de

Bu sayıda Talip'in Bakü'den getirdiği **Kırmızı Kar** var. Oralarda öyleymiş, yazarı Alim Hüseynov'a göre. 18-19'da bulunabilir

Kısa söyleşimiz, Nuran Akşit ile. **Mardin-Küba hattı** 34-35

Amerikan Psikiyatri Birliğinin, hayatımızdaki her problemi sınıflandırma "hastalığı" DSM-IV'e ulaşmış durumda. Bu hastalık DSM-n haline gelmeden onlara çok daha kolay bir kategorizasyon yöntemi öneriyor, Journal of Polymorphous Perversity. Nihayet. Nihayet.

Park etmeyle tanı koyma, Timuçin türkçeleştirdi. 32-33'e sakın park etmeyin, teşhisi yersiniz.

Son sayfada **duyuru** var.(Bakınız 48)

Pisikoloji: Kedi ve Pipi ile **...Aslı öfkeliyim** posta kutusundan çıktı, bizde 30-31 ve 41'e koyduk. Yakıştı.

Gamze Erfidan'ın yazısı "**Kavanoz**" ile başlıyor. 40.

Turgut Adatepe askerde **Görülmüştür** 16-17'de duyuruyoruz.

Adnan farelerle haşır neşir. **Ali sefaletler diyarında.** 22-23

Hakan, **İnsanın değişmezliği üstüne** ile 26-27'de

Fatih, **32. Gün ve televizyonlar** 14-15

Yağmur, **Evet yaptım, ama neden yaptım?** ile 37. sayfada **Çıkış kapısını aralamak** ile meşgul olan Serdar'ın komşusu. Zaten iyi görüşürler.

Kültegin **Güvensizliğe övgü** ile 20-21'de

Ve **Psikiyatride geçen anlam boşluğu** Süreyyya Evren 28-29'da

....

Yollar uzak, ay bedir
Sırtımda gümüş hançer
Yürürüm de ölemem
Kan damlatır karanfil

Usulca mavi bir kar
Kara geceye düşer
Tutuşur fundalıklar
Gelir kalbimi yakar

Gün olur belki öper
Ayışığı geceyi
O yaralı cerenler
Yanık sulara iner

Yollar uzak, ay bedir
Sırtımda gümüş hançer
Yürürüm de ölemem
Kan damlatır karanfil

Behçet Aysan

Benim bu dünyada bir yerim olmadı,
Kuytu gövdemi saymazsak eğer.
Gövdem ki varla yok arası,
Hem varlığa, hem yokluğa değer.
Ama yüreğim hiç solmadı.

Bir gül koklayım izin verin de

Ben yaşama da, ölüme de inandım;
Tamamlarlar sanırdım eksiklerimi
Çarşıları hep birlikte gezerdik;
Biri dostumsa, sevgilimdi öteki
İkisinin adını yanyana andım.

Bir soluk alayım izin verin de

Metin Altıok

Behçet Aysan ve Metin Altıok şairdiler. Okurlarıydık. Behçet Aysan aynı zamanda meslektaşımızdı.
2 Temmuz 1993'te Sivas'ta 35 insanla birlikte din adına cinayet işleme hakkını kendinde gören katiller sürüsü tarafından yakılarak öldürüldüler. Devlet, Aziz Nesin'in konuşmalarını suçlu olarak ilan etti.
Konuşmalar yani ses titreşimleri, sözcükler ve harfler katliamın sorumlusu olarak ilan edildiler.
Sesler ve harfler, sekiz saat süreyle otel kuşatmıştılar.
Sesler ve harfler, otomobil depolarından hortumla benzin çekerek insanları yakmıştılar.
Sesler ve harfler, otelde diri diri yakılan, dumanlar arasında boğulan insanların önünde sevinç çığlıkları ile ölüm dansları yapmıştılar.
Sesler ve harfler, savunmasız insanların yardım arayışlarına sessizlikle, umursamazlıkla yanıt vermiştiler.
Devletlilerin açıklamalarını dinlerken, insanlık adına inandığımız bütün değerlerin ayaklar altına alındığını hissettik.
Tahrik edildik. Ancak hiç bir zaman katliamı yapanların, destekleyenlerin, sorumluların ortaya çıkarılmasını engelleyenlerin, 37 kişinin ölümüyle ilgili tek kelime etmeden "... ama tahrik var" cümlelerini kuranların yakılması, öldürülmesi gelmedi aklımıza. Gelmeyecek. Onlarla aramızdaki en büyük fark da bu.
Ve bu farkı kapatmak için bir dini inanca sahip olmak yetmez. Vicdan sahibi olmak gerekir.
Bizim için gidilecek başka ülke yok.
Herşeyi hemen unutmaktan başka bir şey yapmadık bugüne dek, ama bunu unutamayız. İçimize sindiremeyiz.
Durgun sularımıza düşen son damladır, Sivas.

ŞİZOFRENİ

RADİKAL TERAPİST:

MANİFESTO

(Bu yazı The Radical Therapist (1971) adlı bir kitaptan alınmıştır. Kitap, aynı adlı dergiden derlenen yazılardan oluşmuştur).

Terapi güncel uygulamaları sürdürmek ve haklılaştırmakla uğraşırken, yaşamı bütün insanlar için anlamlı kılmaya çalışan eylemlerden kaçıyor. Bütün bunlar bir sır değil. Terapi alanının ister içinde olsun, ister dışında; birçok insan durumun katlanılmaz olduğunda hemfikir. Öyleyse bu durum neden sürüyor?

Türkçesi: HAKAN ATALAY

Savaş, ırkçılık ve toplumsal çalkantıyla kıvranan bir toplumun göbeğinde, terapi, birşey olmamış gibi işine devam ediyor. Terapistler de toplumsal değişmeye genellikle kuşkuyla bakıyor ve değişim yönünde zorlayanları "rahatsız" diye yaftalıyorlar. Terapi güncel uygulamaları sürdürmek ve haklılaştırmakla uğraşırken, yaşamı bütün insanlar için anlamlı kılmaya çalışan eylemlerden kaçıyor. Bütün bunlar bir sır değil. Terapi alanının ister içinde olsun, ister dışında; birçok insan durumun katlanılmaz olduğunda hemfikir. Öyleyse bu durum neden sürüyor?

Terapi anlayışlarımızın modası geçmiştir, seçkinci, erkek-merkezli ve saplantılıdır. Uygulama biçimlerimiz ayrımcı ve sömürücüdür. Çoğunlukla eski, pek sorgulanmayan kavramlara sarılarak çevremizdeki toplumdan soyutlanıyor ve statükoya destek oluyoruz. Ve bunu çok başarılı bir şekilde yapabiliyoruz. Bu toplumda terapist güvenlidir; neredeyse halkın tepesinde yaşar. Toplumun geri kalanı şiddet ve savaştan acı çekerken, o, paralı kolaylıklardan, nüfuz ve prestijden yararlanır. Diğerleri sokaklarda ölürken, o, arsa ve yat satın alır. Kişinin içindeki güçleri çözümlemekte usta olabilir, ama genellikle içinde yaşadığı geniş toplumu denetleyen güçlerden habersizdir. Bu durum sergilenmeli ve aydınlatılmalıdır.

Terapi bugün bir meta, bir toplumsal denetim aracı haline gelmiştir. İnsanların sıkıntılarına bu şekilde yaklaşılmasını reddediyorum. Sistemin, kendine bağlı olanları ödüllendirmekte kullandığı tatlı mevkileri reddediyoruz. Toplumsal sistem değişmelidir, ama terapinin ve terapistlerin değişimin doğru araçları olabilmesi için kendi baskılanma biçimlerinden kurtulmaları gerekir.

Nasıl ki, bütün insanların hasta olma potansiyeli varsa, terapist olma potansiyelleri de vardır. Herkes duygusal sıkıntıların kökenlerinin üstüne gidebilir. Sadece profesyonel bir eliti değil, ilgili herkesi destek vermeye çağırıyoruz. Aramızdaki cinsiyete, eğitime, sınıfa ve statüye dayalı bölünmeleri tanımıyoruz, benzerliğimiz fark-

lılığımızdan çoktur. Ortak görevimiz, terapiyi, sıkıntıdaki insanları bastıran değil, özgürleştirebilen daha etkili bir popüler sisteme dönüştürmektir.
Terapi, statükoyu destekleyen aşamacı modellerin egemenliği altındadır. Bugün en anlayışlı kişiler bile kendilerini, bir çıkış göremedikleri engelleyici, insanlıktan çıkarıcı bir sistemin kucağında buluyor. Terapi kurucularının (Pinel, Freud, Reich) devrimci ruhu ortadan kaldırılmıştır. Bugün terapistler insanları nörozlarından kurtarmaya niyetlenirken; "uyum" un, gi fiyata? Hangi sistemde? Hangi yönelimle? Ve "terapistler"inin tam ehliyetli olduğunu kim garanti edecek?
Bugün terapi bir sınıf olgusu; varlıklıların bir lüksüdür. Çoğu kişi böyle bir yardım alamıyor ya da temelde ilaçlara dayanan, aceleci, deneyimsiz terapistlere emanet ediliyor. Zenginlerin elindeki terapi, öteki toplumsal gruplara kuşkuyla uzanıyor ve çoğu kez sadece onların gelişimlerini düzenlemeye ve belirlemeye çalışıyor. Terapistler her yerde üstte, "tarafsız" bir konumun ardına çekiliyor. Durum özgürleşmeye dışardaki özgürleşmenin eşlik etmesi gerekir.

Terapistler seçkinci, sömürücü kariyerlere hazırlanmakta, profesyonel dernekler ve dergiler bu eğitimi yasallaştırmakta ve kitle iletişim araçları gerekliliğinin reklamını yapmaktadır. Herşeyin sorgulandığı bir çağda, terapi, sanki bu kuşkuyu azaltacakmış gibi, öğrettiklerine daha da sarılmaktadır. Hiyerarşik sistemler değişimi önlemektedir. Uygulama gibi, eğitim programları da birçok kişiyi aptallaştırma ve zedeleme yönündedir.

"Karşıaktarım" kavramına duyarlı olan terapistler, kendi sınıf, ırk ve cinsiyet taraflılıklarına ve yaşadıkları tarihsel momente şaşırtıcı şekilde kör olabiliyorlar. Terapinin amaçlarının aydınlatılması gerekiyor. Bugün birçok kişi duygusal olarak sıkıntıda ve yardım arıyor. Ne tür bir yardım alacaktır?

toplumsal denetimin ve toplumun ticarileşmesinin gelişmesine yardımcı oluyor. Terapiye ilişkin kavramlar, içinde nine masalları, düşlemler ve apacık taraflılığın bulunduğu bir yığını andırıyor. Terapi uygulamaları hür teşebbüs sistemine hizmet ediyor. "Karşıaktarım" kavramına duyarlı olan terapistler, kendi sınıf, ırk ve cinsiyet taraflılıklarına ve yaşadıkları tarihsel momente şaşırtıcı şekilde kör olabiliyorlar.
Terapinin amaçlarının aydınlatılması gerekiyor. Bugün birçok kişi duygusal olarak sıkıntıda ve yardım arıyor. Ne tür bir yardım alacaktır? Kimden? Ne amaçla? Hanhoş değil.
Medikal modeli izlemek ve "kitleleri tedavi edecek" popüler programlar geliştirmeye çalışmak yeterli değildir. Terapistler değişen toplumsal ve politik gerçeklikteki yerlerini anlamalıdırlar; bu yüzden terapi, politik bilincini geliştirmelidir. Hiçbir terapist (hiçbir kimse) toplumsal bağlamından ayrı bir yerde durduğunu iddia edemez. Her insani eylem toplumsal ve moral bir ifade, politik bir olgudur. O halde hangi değerlere inandığımız ve hangilerini öne çıkardığımız önemli hale gelir. Bugün bütün radikal terapiyi bu bilinç biçimlendirmelidir; çünkü içerdeki Her yerde yapay engeller yaratılmıştır: Kıdemli ve acemi ekip üyeleri arasında, çeşitli disiplinlerden terapistler arasında, "profesyoneller" le halktan insanlar arasında...
Kurumların eğilip bükülmezliği, değişiklik gereksinimini bastırmakta ve iyi niyetli insanlar bu kurumların labirentleri içinde yıllarca kaybolmaktadırlar.
Terapi programları terapistleri ayırmakta ve sahte profesyonalizmi özendirmektedir. Her disiplinde, öteki ilgili alanlarla birlikte yürütülen çalışmalar eksiktir. Psikiyatristler psikolojide, sosyal çalışmacılar basit ilaç kullanımında, psikologlar sosyolojide eğitilmez-

ler. Bütün terapistlerin politika, sanat, tarih ve ekonomi eğitimleri eksiktir. Terapi insanlar arasındaki ilişkilerle uğraşır; bu nedenle ilgili bütün disiplinlerin deneyimlerinden yararlanan kendi eğitim programlarına ve kendi yönelimine gerek duyar. Eğitim demistifiye edilmeli ve daha açık, daha duyarlı ve daha yaratıcı kılınmalıdır. Erkekegemen düşüncelerin terapiyi, özellikle kadınların terapisini etkileme yollarına dikkat edilmelidir. Erkekler de, kadınlar da kendi potansiyellerini geliştirmek için katı cinsiyet stereotiplerinden kurtulmalıdırlar. Toplumsal bir tanı olan aykırılık, nörotik davranışla karıştırılmamalıdır.

"Toplum akıl sağlığı" konusunda bütün laflara karşın, terapistler, toplumların gerçek sağlık gereksinimlerini değerlendirmeye yönelik pek bir şey yapmamışlardır. Toplum akıl sağlığı hareketi bir sahtekarlıktır. Hiç bir zaman halkın elinde olmamıştır. Hırslı profesyonellere güç deneme olanağı verirken, halka da bir başka baskı biçimi sunar. Toplumdaki sıkıntılar daha önceki gibi sürerken, profesyonellerin servet, prestij ve nüfuz gereksinimleri doyurulur. Toplumun gereksinimleri tarafından denetlenen ve bunlara duyarlı, daha makul terapi biçimleri tasarlanmalı ve sunulmalıdır.

Toplum, onun insanlarıdır; ne terapistler, ne üniversite, ne araştırma timleri, ne büyük iş çevresi, ne de hükümet. Toplumun içine giren terapistler kendilerini onun bir parçası olarak düşünebilirler; ama toplum için en iyisinin ne olduğunu kendilerinin bildiğini iddia edemezler. Gereksinimlerini biçimlendiremezler. Radikal terapistler olarak görevimiz, güncel uygulamaların doğasını sergilemek ve terapi hizmetlerinde yeni (desantralize, demokratik, kurumdışı ve popüler) yöntemler izlemektir. Dertleri saptayıp kanalize edebilir ve eylemleri özendirmeye yardımcı olabiliriz.

Toplum, onun insanlarıdır; ne terapistler, ne üniversite, ne araştırma timleri, ne büyük iş çevresi, ne de hükümet. Toplumun içine giren terapistler kendilerini onun bir parçası olarak düşünebilirler; ama toplum için en iyisinin ne olduğunu kendilerinin bildiğini iddia edemezler.

Toplumsal denetim gücü gibi çalışan, aykırılığı "akıl hastalığı" yaftasıyla dışlayan, konformiteyi destekleyen, insanların sömürüye, çağdışı rollere, insanlıktan çıkaran bir etiğe "uyum sağlaması" na yardım eden bir "terapi" toplumun katlanamayacağı kişileri kurumsallaştırır ve damgalar, zihinleri uyuşturur, yatıştırır, depresyonunu giderir, elektroşoklar, yurttaşlık haklarını alır, tanı koyar, toplumdan dışlar, psikolojize eder, insanlara meta ve eşya gibi davranır. Buna tüm varlığımızla karşı çıkıyoruz. Kardeşlerimizi insanlıktan çıkaran ve ırzına geçen bütün "terapi" leri kınıyoruz.

Nihai amaç toplumların gelişmesi olmak üzere, tek tek ya da grup halinde kendini-gerçekleştirme arayışlarını destekliyoruz. Terapideki yeni teknikleri ve yöntemleri destekliyor, ama orta-sınıf umutsuzları için çıkış ya da alanımızdaki bazıları tarafından vurgun araçları olarak kullanılmalarını yeriyoruz. Etkili yöntemler halka ulaşabilmelidir. Aynı zamanda, terapi alanlarından elde edilen anlayışların iş başvuruları için gerekli psikolojik testler, uygunsuz, derinliği-

ne görüşmeler yoluyla kullanılmasının ve terapistlerin şirketler, askerlik ve üniversiteler gibi üçüncü kişiler için danışman gibi kullanılmasının tehlikeli olduğunu düşünüyoruz. Reklamcılıktaki psikolojik imalar da ahlaki zeminde sorgulanabilirler. Terapi pazardaki her metanın cinselliğe büründürülmesinin ve cinselliğin kendisinin de cinsellikten arındırılmasının sorumluluğundan kaçamaz.

Hepimizin içinde yaşadığı toplumsal ortamla ve onun psikolojik sağlık üzerindeki etkisiyle ilgileniyoruz. İster reklamcılık, kitle iletitan uzak, temiz ve estetik haz veren bir çevre yaratabilirdi. Onun yerine, dokunduğu herşeyi yokediyor.

Irmaklar ve göller kendini beğenmiş ve duygusuz bir teknoloji tarafından nasıl mahvediliyorsa, insanlık anlayışımız da hergün kitle iletişim araçları tarafından öyle mahvediliyor. Reklamcılık ve tüketim ekonomisi herkesi şeyleştiriyor. Başarının ölçüsü kendisinin, ailesinin, toplumun ve dünyanın sağlığı değil; eşya, servet ve şöhret birikimi haline geliyor. Bilmeliyiz ki "akıl hastası" denen birçok kişi, duygusal acıyı yaratan ve hep aynıdır: İnsanların yokedilmesi, öldürme ve sakatlama, aile ve toplum yaşamının dağılması, şiddet, zulüm ve anlamsız acılar. Terapistler ve insanlar olarak "profesyonel" sorunların ötesine geçemedikçe ve acı çekmenin toplumsal ve politik kökenlerine yaklaşamadıkça kurulu düzenin habersiz ajanları gibi davranmış oluruz.

Bütün bu nedenlerle; bugünün toplumunda terapiyle ilgilenen bütün insanları bir araya getirmeye çalışıyoruz. Terapötik gelenekten yararlanırken, terapi çalışmasını deprofesyonalize ve demistifiye

Aynı zamanda, terapi alanlarından elde edilen anlayışların iş başvuruları için gerekli psikolojik testler, uygunsuz, derinliğine görüşmeler yoluyla kullanılmasının ve terapistlerin şirketler, askerlik ve üniversiteler gibi üçüncü kişiler için danışman gibi kullanılmasının tehlikeli olduğunu düşünüyoruz. Reklamcılıktaki psikolojik imalar da ahlaki zeminde sorgulanabilirler.

şim araçları, klişeleşmiş eğitim ve modası geçmiş kültürel efsanelerle zihnimizin ırzına geçilmesi yoluyla olsun, isterse hava ve su kirlenmesi, aşırı kalabalıklaşma, kimyasal ve endüstriyel atıklar ve yaşanılmaz hale gelen kentler needeniyle çevremizin bütünlüğünün pervasızca tahrip edilmesi yoluyla olsun; doğal kaynaklarımızın yokolmasına karşı mücadeleye katılıyoruz. Teknolojimiz kıtlık ve yokluk-şiddetlendiren toplumumuz tarafından örselenmiştir. Bütün zihinsel acıların toplumdan kaynaklandığını ileri sürmüyoruz, ama bu acının çoğunun toplumsal ve politik kökenlerine duyarlıyız. Buna göre davranmamak, gaflet ve suç ortaklığı olacaktır.

Çevresel yıkıntının ve tüketim ekonomisinin ardında sürekli savaşın mevcudiyeti yatar. Sonuçları etmeliyiz. Varolan kurumlara kökten eleştirel bakıyoruz. İnsanları durumdan haberdar edecek ve değişim programlarını izleyeceğiz.

Bu heyecan verici girişimde herkesten terapiyi yeniden tanımlamamıza ve onu daha duyarlı, anlamlı bir insani çaba haline getirmemize yardım etmesi için destek ve katılım bekliyoruz.

TUTUNAMAYANLARA ÖNERİLER

A. HALDUN SOYGÜR

"-ONLAR HİÇ BİR ŞEYİN

PEŞİNDEN GİTMEZLER,

DEDİ MAKASCI.

UYURLAR TRENLERİN İÇİNDE

YA DA ESNERLER.

SADECE ÇOCUKLARDIR.

BURUNLARINI PENCEREYE

DAYAYIP BAKAN.

-NE ARADIKLARINI BİLEN

SADECE ÇOCUKLARDIR

DEDİ KÜÇÜK PRENS."

A. de Saint-Exupery, Küçük Prens'ten

Burnunuzu buğulu camlara dayayıp etrafınızda olanı biteni izlemekten vazgeçin. Katılın bu zafer sarhoşluğuna siz de. Daha hızlı... Daha hızlı... Ölü ve yaralıları geride bırakın. Beni bırakın, siz devam edin diyen çıksa da çıkmasa da! Koşun, Turgut nereden koşuyorsa, siz de oradan koşun. Bırakınız yapın, bırakınız geçin! Daha hızlı... Daha hızlı... Vazgeçin kendinizi ve dostlarınızı sorgulamaktan. Yürüyün güzel geleceğinize. Durmayın. Sakın yavaşlamayın. Pencereleri açmayın. Geceleri yağmurlar filan da yağmasın. Sıkı sıkı örtün iç dünyanızı, aman kimse görmesin. Pas tutsun kepenkleriniz. Yine de sorgulamayın ilişkilerinizi. Bırakın kokuşsun, cılkı çıksın. Hep beraber televizyon seyredin. Ne yani, siz istiyorsunuz diye mutsuz mu olsun arkadaşlarınız? Üflemeyin iskambil kağıdından evlerine, iç dengelerine...

Barışın bilgisayarlarla. Kimsenin "gözü üstünüzde" filan değil canım! Sakin olun ve reklam metinleri okuyun: "Deniz mavisi, yangın mavisine dönüşürken nasıl için kıpırdanıyorsa, o kadar SİSLEY".

Şiiri terkedin. "Oturur içeriz, ama eski tadı kalmamıştır rakıların/ Hüzün o eski hüzün değildir, şimdi tatsız bir başağrısı taşır yedeğinde"* diye hayıflanmayın. Söylenmeyin canım. Homurdanmayın. Hele yüksek sesle asla şiir okumayın. Herkesin işi gücü var canım. 'Çocuk'ken okuduğunuz ya da kokladığınız kitaplara ve soluk, solgun ışıklarına kulak asmayın. Unutun "hüzünlü hülyalı gençlik arkadaşlarını ve Güzel Marmara şarabı"**nı. "Devrimci romantizm"**inizi kaldırın ve atın tavan arasındaki eskilerin yanına. "Tempo"yu yakalayın; ak-

tif, dinamik, heyecanlı... Uymayan dişlinin adı dinozor olsun. Nefret edin dinozorlardan; kızın, bağırın, aşağılayın. Çağı yakalayın canım. Bir köpek alın kendinize, sonra iki günde öldürün onu bilgisizlikten ve bakımsızlıktan.Günümüzün cazip işlerine soyunun: "Otelden lokantaya, devre tatilden bara kadar her yere para yağıyor". Kurban kesin uyumlu uyumlu. Ne anlamı var filan diye düşünmeden, kesin ya da kestirin işte. Kan aksın gökdelenlerin, metroların temellerinden. Arının kirliliğinizden, derin bir nefes alın, gevşeyin, rahatlayın. Partneriniz de içecek bir şeyler alsın. Otomobillendirin onu. Kendinize iyi bakın.

Vazgeçin içinize yolculuklardan. Çok çok iç çamaşırlarınızı değiştirip iş yolculuğuna çıkın. İçiniz dışınız bir olmasın. İkiyüzlü olun. Fleksibıl fleksibıl gülümseyin. Uyumun anahtarı bu: Unutun "dedim ki", "dedi ki" leri. Tapının sisteme ve onun her an değişen dengelerine. İti ite kırdırın. Ellerinizi kirletmeyin. Verin ellerine paslı bir bıçak, sapı onları yaksın. Siz işinize bakın. Kendinizden ve tırmanışınızdan başka hiç bir şey düşünmeyin.

Hiç bir şeyi hatırlamayın. Unutun herşeyi çabuk çabuk. Hazzın ve unutuşun kitabını yazın. Çocukluğunuzun geçtiği ev yıkılmış ve yerine bir işhanı yapılmışsa, ilk önce siz iş tutun orada. Müteşebbis olun. Vitrini sağlam tutun. Bir işyerinin her şeyidir vitrin. Geçmişten gelen bir örgütcü yanınız varsa, bunu değerlendirin. Disiplin

Ara sıra gürültülü kahkahalar atın. Böylece ne kadar yaşam dolu olduğunuz anlaşılsın. Almayı ve satmayı iyi bilin. Yürüyün güzel geleceğinize. Vazgeçin buğulardan, camlardan, kazılardan....Yıllık ciro hedefinizi saptayın.

çok önemlidir buralarda. Içtiğiniz sigarayı değiştirin. Daha iyisi sigarayı bırakın. Arada kokain almanızda hiç bir sakınca yoktur. Hızlı yaşamanıza katkıda bulunmuş olursunuz. Sakın ha dürüst olmayın. Ne kendinize ne başkalarına.

"Manastırlı Hilmi Bey"i, "Çağrılmayan Yakup"u ve "Ruhi Bey"i görünce başınızı çevirin, kaçırın gözlerinizi. Silin beyninizin kıvrımlarından çocukluk hayallerini. İtiraz etmeyin. Boyun eğin. Her ne kadar dünya tarihini itaatsizlik yazmıştır diyenler varsa da, inanmayın siz onlara. İtaat edin yalnızca. Çeşmenin başında bekleyin ve doldurun testinizi. Sık sık "beni kaşımaz abi" deyin. "Teslim olmayalım Halil'im aman kurşun saçalım" filan diye mırıldanmayın. Teslim olun. Teslim olun ve tüketin.

Duyarlı olmayın. Ruhunuza Anestol sürün. Size ne kardeşim Gökova'ya santral yapıyorlarsa? Başı dertte birini görürseniz bucak bucak kaçın. Keyfinizi kaçırmayın. Siz acı çekmek için gelmediniz dünyaya. Okuduğunuz gazeteyi de değiştirin zaten. Ne o öyle sürekli sıkıntılı haberler, muhalif başlıklar. Nekrofil bunlar nekrofil! Değiştirin kardeşim. Ansiklopedi biriktirin.

Kıskanın ve kıskandırın. Rekabet edin. İtişin kak şın. Küçük balıkları yutun. En büyük balık siz olun. Hiç bir zaman açık olmayın ama hep şeffaflıktan söz edin. Her zaman siz haklı olun. Haklı olmadığınızda da bu kural geçerli olsun ve sık sık katılımcılıktan dem vurun. "Kendi Kendinin Terzisi Olan Bir Kambur" ya da "Devlet dersinde öldürülmüş olan 128" hiç ilgilendirmesin sizi ama sivil toplum deyin de başka bir şey demeyin. Bu arada en militarist sivilceler sizinkiler olsun. Medinenin BELGEsi olun ve Mustafa Kemal'le rekabet etmeyi de ihmal etmeyin. İlle de sosyalistseniz, narkisosYALİST olun. Bir siz bilin. Çoğulculuğun çekimini bir siz yapın: Çoğulcuyum, çoğulcusun, çoğulcu... Aman doğru çekin, yoksa burada bile tutturamazsınız.

Ara sıra gürültülü kahkahalar atın. Böylece ne kadar yaşam dolu olduğunuz anlaşılsın. Almayı ve satmayı iyi bilin. Yürüyün güzel geleceğinize. Vazgeçin buğulardan, camlardan, kazılardan....Yıllık ciro hedefinizi saptayın.

*Ataol Behramoğlu. Yeni Bir Şarkıya. Yolculuk, Özlem, Cesaret ve Kavga Şiirleri'nden.

**Cezmi Ersöz. Hayat Bir Emrin Var mı'dan.

Resimli roman falan yazmıycam, artık anlaşılır bir insan olmak istiyorum aklımdan geçenlerin yakaladığım kadarını kağıda dökmek istiyorum.

Herhangi bir kimse bu niçin okusun "kitabı" kelimesini sildim yerine hiçbirşey yazmadım. Herneyse konuya dönelim kimse bu yazdıklarımı okumaz ben bütün bunları kendim için yazıyorum Belki bir gün olur bu yazdıklarım birisinin eline geçerse bu beni direk yada dolaylı olarak ilgilendirmez çünkü bu durumda ya ben bu yazının birisinin eline geçmesini istemişimdir ya da ben ölmüşümdür. Bu yazım tarzını benim baş belam babam anlıyamaz, anladığını sanır, anlayamaz.

Bazen aklıma şöyle bir fikir geliyor "aslında herşey yani hayat bir bütün bunu zamana, yere ve soyut kavramlara ayıransa beynimiz yani beynimiz de bu bütünün bir parçası" bu biraz garip oldu özellikle son kısım Bu fikrini herhangi bir insana söylemeyi denesene. insanlar konuşmayı taklit ederek öğrenirler ve eğer taklit edilen kişi diyelim taksi'yi iskat olarak adlandırıyorsa bu kişinin çocuğuda taksi gördünde kafasında iskat kelimesini ...

S.T.

ROMAN

Kastanyeta zor soru

Rahip Maracun'u   Hayalgücü sıfır

18 yaşındasınız dünyayı yeterince algıladınız ve içinize kapandınız

Bir deliyi sarhoş etmek bir sarhoşu delirtmekten daha kolaydır
Bir deliyi sarhoş edebilirsiniz ama bir sarhoşu delirtmek imkansızdır sebepsiz yere bunu yapmaya çalışmayın deli kusacaktır.

Sarkıt ve dikitler saçma bir Bach parçası hepsi aynı telde

ufak tefek hikayeler
Buzlar ülkesinin kralı
erimek istiyor

Bach beyin transferi yapıyor

Bach'ın beyin transferi

İşte melodi, sonunda yakaladı. Karl beni rahat bırak ta
çalışayım görüyorsun bunu salı gününe yetiştirmeliyim
ayrıca git hamalı bul klavseni taşımalıyız
Gittim bile
Demek geldin bana sabahtan

S.T.

ŞİZOFRENİ Dobrevaçi

32. GÜN VE TELEVİZYONLAR

(Şimdi bu 32. GUN entere-san program) BİR.
Program, farklı bölümlerden müteşekkil. Bakacak olursak:

1- Yurtiçi ve yurtdışından güncel meseleler:
Birand'ın açış konuşması, gündem, hepsi Birand gibi hafif öne doğru eğilip sonra hop geriye doğru sıçrayarak konuşan muhabirlerin açtığı dosyalar, kısa bir giriş, etkileyici bir müzik, önemli kişi ya da kişilerle röportajlar.

2- Mühim şahıslarla bizzat Birand tarafından stüdyoda ya da şahısların makamlarında gerçekleştirilen röportajlar:
Bu röportajlarda önemli şahıs, Birand tarafından fena halde sıkıştırılmakta. Çünkü kamuoyu gerçekleri öğrenmek istiyor. (Kim bu kamuoyu? Nerede oturur? Gerçekleri neden ille de medyadan öğrenmek ister? Bilinmiyor.)

3- Küçük aperatifler:
Bunlar sarsıcı, üzücü olayların arasında gerilimi azaltıcı, sakinleştirici şeyler olarak düşünülmüş.
Küreselleşen gezegenimizden güzellik yarışmalarımız, seçkin ülkemiz ABD'den Oscar törenlerimiz, seçkin şehrimiz Paris'ten moda defilelerimiz, seçkin su kütlemiz Pasifik'ten mazlum yunus balıklarımız gibi.

4-. Reklamlar: Televizyonların asli programları. Her 32. Gün'de mutlaka ve muhakkak ve kesinlikle yer alan yegane bölüm.

(Şimdi bu 32. GÜN entere-san program) İKİ.
En son "baktığımız" 32. GÜN'ün kağıt üzerindeki açılımı: Jenerik, Birand, Solingen Katliamı, Reklamlar, PKK-Bingöl olayı, Reklamlar, Şeytan Ayetleri-Aydınlık Gazetesi, Reklamlar, Plastip Show'un birinci yıldönümü şenlikleri, Bosna dramı, Reklamlar, GS-BJK şike dedikoduları, Birand ve kapanış.

Görüldüğü gibi reklamlar ortak parentezine alındığında bir satır tasarruf edilebilecek bir dağılım. Kısaca 4 dosya, 4 reklam arası, 2 aperatif.
4 dosya konusunun tamamı, savaş, ölüm, yakıp-yıkma gibi küreselleşen gezegenimize ait olaylar ve acı, öfke, keder gibi insanlara ait duygularla yüklü.
Reklamların ne olduğu ve ne işe yaradığı biliniyor.
Aperatiflerin ise işlevi belirtildi.

(Şimdi bu 32. GÜN entere-san program) ÜÇ.
Dilerseniz oturalım. Birlikte bakalım.
Jenerik, Birand, Solingen, 1960 larda gövdelerine rakamlar yazılıp, dişlerine kadar muayeneden geçirilerek Türkiye'den davul zurna ile yollanıp Almanya'da bando ile karşılanan Anadolulular, madenlerde, yol ve kanalizasyon yapımlarında tüketilen ömürler; sürekli aşağılanan, otobüslerde, metro trenlerinde yanlarına oturulmayan insanlar; tatillerde kasabalarına Fordlarla, Opellerle dönen ama hep eğreti duran insanlar; onların çocukları, akrabalarımız, komşularımız, dostlarımız; *"Hüseyin ne yaptı acaba? Canı çok sıkkındır herhalde!." "Nazi artıkları" "Pis herifler"*, göçmen ya da mülteci olmak, 40 m2 Almanya, Elveda Yabancı, Otobüs, Yedinci Adam, yakılmış bir ev, yanmış beş insan, bağıran , gösteri yapan, polisleri taşlayan insanlar, *"istemezler artık tabi, posalarını çıkardılar.", "Ayşe teyze telefona sarılmıştır. Onu bir aramalı"*, Birand, kısa bir aradan sonra birlikteyiz, çölde bir zenci, çakar çakmaz, nasıl reklam, yoksa orası bilmem ne değilmi?, dondurma yiyen bikinili kızlar, traş bıçağını sallayan bir adam, yoksa sen hala annenin, bir salatanın üzerinde gezdirilen ayçiçek yağı, Birand, PKK-Bingöl, 38 ölü, ağlayan asker aileleri, yakılmış

TIR kamyonları, iş makinaları, *"Kim daha haksız, birbirini öldüren Türk ve Kürt yoksulları"* Amiral Battı için arayınız, *"Kim bu Amiral? Nereden çıktı? Ne zaman battı?"*, Stüdyo, İçişleri Bakanı, Af, "Ne olacak bu işin sonu?" diye soran üzgün ve tedirgin Birand, alttan yazılar geçmeye başladı, başbakan nasıl olmalı, 900'leri arayın, tek tek mi basmalı, bade mi süzmeli, inci mi dizmeli, *"Diyarbakırda mı hala Yusuf. En son Trabzonda o akşam.......",* büyük kutu, küçük kutu, noter huzurundaki deterjanlar, pepsi içen yakışıklı, Birand, Şeytan Ayetleri, yakılan kitaplar, dağıtılan kitabevi, tekbir sesleri, kaçışan insanlar, kısa bir ara, yuvanızı yapıyoruz, sizin deterjanınız, benim bankam, güvenli lastik, yoksa orası, noter huzuru, gülümseyen, huzurla gülümseyen Birand, liderlerin plastiplerini yapan neşeli çocuklar, şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz, *"Yaa, Ne oluyoruz? Solingen de kalmıştım. Nereye gidiyoruz?".*

Saray Bosna, boğazı kesilmiş ve ölmek üzere bir asker, yakılıp yıkılmış evler, silah sesleri, iki yıldır kızlarından haber alamayan bir anne baba, iki gözü yaşlı insan, kızlarından iki yıl sonra gelen ilk haber, televizyonla gönderdikleri mesaj, *"Artık söz bitti. Çok acı, gerçekten. Savaşın ortasında yalnız ve yaşlı iki insan"*, alttan Amiral battı yazısı 900 lü numarası ile birlikte resmi geçidine başladı, *"Kahretsin"*, 900 numaralar, Başbakanınız şöyle mi olmalı?, altta kızı için ağlayan Bosnalı yaşlı kadın, üstte *"Ne oluyoruz? Niye böyle yapıyorsunuz?"*, Birand, GS-BJK maçı, iki futbolcu maç sonrası dans ediyor, çılgınca tezahürat yapan taraftarlar.

GS-BJK maçında bağıranlarla, Solingen'de bağıranlar bir mi? Ölen askerlerin aileleri Amiral battı için telefon edebilir mi? Kitabevi, Vilayetin önünde yakılan yayıncı başbakan için neden tercih yapsın? 900'lü telefonları, kızını kaybeden Bosnalı kadın niye arasın? Çakar çakmaz yanan bir çakmağın kundaklama görüntülerinin ardından gösterilmesi reklam tekniği mi? Niye yapıyorsunuz bu programı? Ne lüzumu var?

(Şimdi bu 32. GÜN çok enteresan program) DÖRT.

"Bugün git, Batıda da böyle kardeşim." diyecekseniz, demeyin. Batıda bile böyle olmadığını biliyorum.
32. GÜN: 4 dosya, 4 reklam arası, 2 aperatif. Hepsi bu.
15 günde bir 4 önemli konu.
Bu bereketli toprakların üzerinde önemli konudan bol ne var? Önce takdim, müzik ve görüntülerle gerekli atmosfer yaratılmalı. Seçilen konuların duygusal içeriğinin televizyona bakanlarda neler yaratacağının hiç mi hiç önemi yok. Eğer önemi olsaydı, programı hazırlayanlar böylesine sarsıcı konuların reklamlarla, Amiral battılarla, 900'lü numaralarla paramparça edilmesine sessiz kalmazlardı. Göz yummazlardı. Oysa ki, hiç dertleri değil, Onlara 4 ya da 5 konu gerekli. Hepsi bu.
Bizi görmekten bakmaya, bakar körlüğe indirgeyen, duygulanım ifadelerinden yalıtılmış otomatlara döndüren televizyonların ve onların programlarının hepsi bir ve aynı. Televizyonlar: Amiral battıları, Turnikeleri, Haber Programları, Çarkıfelekleri, Plastip Showları, Playboy Showları, Haberleri, Açık Oturumları, Seks-komedi, Karate ve Sanat filmleri, Maçları, Konserleri, 900'lü numaraları ve her yerinden fırlayan reklamları ile bir bütün.
Nedir bu donuk ışıklı kutular? Evlerimizin baş köşelerinde ne işleri var?
Kapatsak ve atsak diyorum şu televizyonları, hayatımızdan.
Duygularımızı cam kutularla değil, insanlarla paylaşmayı denesek. Görülmediğimizden emin olduğumuz için her akşam karşılarındayız belki de. İnsanlararası "bakmak"la geçiştiremeyeceğimiz, görmemiz ve görülmemiz gereken bir yer olduğu için belki de, bizim için çok tehlikeli.
Kapatsak ve atsak diyorum, şu televizyonları.
Kendi sessizliklerimize kavuşsak, yeniden. Gezegenboyu yalnızlığımızla kalsak, başbaşa. Yanımızdaki insanlarla konuşacak ne kadar çok ya da ne kadar az şeyimiz olduğunu, şöyle iyi bir hissetsek.
Şu donuk ışıklarını her akşam üzerimize gönderen cam kutuları, hayatımızdan çıkarsak diyorum.
Düş görsek, hayaller kursak.
Hani şu televizyonları diyorum. Kap(ıp) atmayı unutmasak.

Fatih Altınöz

TURGUT ADATEPE

Sabahları saat 6'da uyandırılıyorum. Neden? Neye göre? Greenwich'e. Tahmin etmeliydim. Aslında kişisel tercihim saat 10'da uyanmak. Kısa sürede uyum sağladım. Çorbadan nefret ederim. Sabah kahvaltısı diyorlar ama çorba veriyorlar.

Esas duruş. Militari besmele. Yani "esirgeyen ve bağışlayan..." diye değil, esas duruşumu göstererek sözlerime başlama sevdası. Baş ve omuzlar dik, göğüs gergin, parmaklar ve topuklar bitişik, bakışlar sertçe, kısaca esas duruş. En esaslı duruşumuz. Bir komutanın üzerinde hassasiyetle durduğu ve hayatında en fazla bağırarak söylediği kelimeler. Burada adamı ya usülden ya da esastan bozuyorlar. Daha derli toplu yazabilirim ama militaristik hezeyanlarıma çomak sokulduğunda cümleler düşük, konular kopuk, yazı bozuk, ifade donuk olabiliyor (şair... şair).

Neden ben, neden ben... Senin boyun uzun, bölüğün en uzunu sensin. Manga başı oldum. Adet böyleymiş, en uzun boylu olan manga komutanı oluyor. Hüseyin Alp'i hatırlarmısınız, rahmetli zamanın Genel Kurmay Başkanı. Basket maçı yapacak olsak seve seve kabul ederim. Beni muhaberede mi kullanacaksınız? Muhabere ve muharebenin ayrı ayrı şeyler olduğunu öğrenene kadar bir hayli korkmuştum. Muhabere haberleşme demek oluyormuş, ki boyumdan faydalanarak bütün bölükle kolaylıkla istişare kurabileceğim kastediliyor, muharebe ise itiş kakış muhabbeti oluyor ki kastettikleri bu ise hiçbir özelliğimden faydalanma ihtimalleri yok. Örnekleme arzuma engel olamıyorum. Muharebeden muharip gazi, muhabereden muhabir gazitici.

G3 piyade tüfeği, piyadenin yakın atış ve dürtüş silahı. 4,5 kilo ağırlığında, 3000 metre menzilli, bir o kadar kalibreli, namusumuz, her şeyimiz. Kendini belki ama onu asla. Artık bu nadide tüfeği söküp takmayı öğreniyorum. Erbabı tarafından 1 dakikada sökülüp, 1,5 dakikada takılan bu tüfekler, erbaşı tarafından gözler açık ve kapalı olarak iki ayrı kategorizasyonda mıncıklanıyor. Ben 10 dakikada sökebiliyorum, çimenlerin arasına düşürdüğüm pimleri makul bir süre arayabiliyorum. Sökülmüş durumdaki tüfeğin birleştirilmesi için Allahın adını anmam yeterli. Allahını seven yardım etsin.

Kulaklarım çınlıyor, hayır kimse beni anmadı. Lanet tüfekle ilgili işlemler sadece söküp takmadan ibaret değilmiş. Kurşun da atılıyormuş. Korkunç bir gürültüyle, grav diye bir ses, tarifi imkansız bir tını. Tepiyor da meret.

Gözlüğümü çıkarmalıyım. Hedefi göremiyorum. Öyle korkuyorum ki... Kimse korkmuyor. Sivil hayatta da çok kullanırlarmış, defaeten gidilen av partileri, uçan kuşu uçamayan domuzu nasıl nasıl vururlarmış hem de alınlarının çatlarından, içlerinde ata binenleri bile var. Benim ise sadece avrat konusunda anlatabileceğim hikayelerim. Babam da mı atıcıydı? Her türlü takdirin üstünde duygularla bölük komutanımız tarafından dolmakalemle taltif edildim.
Sürün. Alçak mı? Yüksek mi? İnsanların iki türlü süründüğünü öğreniyorum. Yüksek sürünmede kalçalarım makul ölçüde yukarıda olabiliyor, alçak sürünmede ise toprakla bütünleşmeliyim. Bu pozisyonu elde ettikten sonra hedefe mümkün olan en kısa sürede varmalıyız. Koşsak. Olmaz. Karşıdan düşman ateş ediyor. Kaçsak. Korkak. Hedefimiz karşıdaki söğüt ağacı. Süratle işgal edeceğimiz yer. Ama karşıdaki düşman da bizim gibi davranırsa... yani onlarda sürüne sürüne bizim halihazırda bulunduğumuz akasya ağacına doğru taarruz ederse... yani biz oraya vardığımız zaman onlar bizim bulunduğumuz yerde olacaklar. Becayişin gerekli olup olmadığı tartışmasını açamıyorum. Söğüt ağacına doğru ülkemin 54 münevveri saldırıyor. Bitkileri koruma derneği. Yok öyle bir kurum. O ağaç temsili düşman kuvvetleri. Bizde temsili milis kuvvetleri olmalıyız. Şehri ele geçirip fener alayı düzenlenmesi ve 41 pare top atışı öncesi gerekli zemini hazırlayıcı tim.
Sabahları saat 6'da uyandırılıyorum. Neden? Neye göre? Greenwich'e. Tahmin etmeliydim. Aslında kişisel tercihim saat 10'da uyanmak. Kısa sürede uyum sağladım. Çorbadan nefret ederim. Sabah kahvaltısı diyorlar ama çorba veriyorlar. Ona da alıştım. Sadece yemek andını anlayamıyorum. Hep bir ağızdan "Tanrımıza hamdolsun, milletimiz varolsun, afiyet olsun" diye bağırıyoruz. Niye böyle bağırıyoruz. Yemek için şiir yazmış birileri, kafiye tutturma gayretinin esvab-ı mucibesi ne? İçtima diye birşey duydunuz mu? Tekmil veriyorum. "6. Bölük sabah içtimasında 54 kişiyle emir ve görüşlerinize hazırdır komutanım". Bu son 'komutanım'a özel bir vurgu yapıyorum, bu esnada gözlerimin içi gülüyor. Komutan teşekkür ediyor. Sağol diyorum. Bölüğe dönüyor. Nassınız arkadaşlar? Hatırımızı soruyor. Sağol. Hatır durumumuzu değil onun sağlık durumuyla ilgili beklentimizle yanıt veriyoruz. Siz de sağolun. Dostlar sağolsun. Kısa künye takdimi. Turgut Adatepe, İstanbul, emret komutanım! Olmadı. Bir daha söyle... Gene olmadı. Git ağaca 10 defa söyle. Ben daha önce bitkilerle konuşan insanlar görmüştüm ama onlara kısa künye okumak...
Uçaksavar dersi. Tüfeğinizle bir uçağı vurmak için bir futbol sahası önüne nişan almalısınız. Bir tüfekle uçak düşer mi? Bütün bölük aynı anda ateş edecekmişiz. Ama neden ateş ediyoruz. Uçaktan bize bomba atıyorlar ya...
İyi, biz gittik, bari pilota bir zeval gelmesin. Giderayak adamı katil ederler. Hem devlet malına zarar. Gerçi Fransız devleti ama devlet devlettir. Kabul, uçaksavar dersindeyiz, uçakseverliğe de söz hakkı, hani demokrasi. Topçu albayım anlatıyor. Tank avlamak istiyorsanız en zayıf yerinin paletleri olduğunu bilmelisiniz. Yahu bir insanı bile paletinden avlayamazsın, karşındaki tank. Muhabere albayı geldi. Ellerinizdeki telsizlerin bas konuş, bırak dinle esasına göre tanzim edildiğini... Genel kurmay sağlık daire başkanının psikiyatri uzmanı bir tümgeneral doktor olduğunu öğrendim. Psikiyatri tümen komutanı.
Yemin törenim,... canımdan aziz bilip..., ant içerim, ant içerim, ant içerim. Ben de sizi ilgili makamın bana verdiği yetkiye istinaden, kendisine vekaleten rütbeli şahıs yaptım. Kabul edenler, etmeyenler. Cılız alkışlar. Geçmiş olsun. Asteğmen oldum.
Bütün bölüğe ben komut veriyorum. Rahat... Hazırol... İstikamet... Uygun adım marş. Ne kadar bahtiyarım. Çocuklarım bütün emirlerime harfiyen uyuyorlar.
Koş dedim mi koşuyor, hop dedim mi hopluyorlar. Bana selam veriyorlar. Esas duruşlarında parmaklarının pantolon çizgisi hizasını geçmemesine çok önem veriyorum. Bakışları halen yeterince sert değil, yumuşakçalara benziyorlar. Hepsini çakı gibi yapacağım.
Askerlerim benim.

KIRMIZI KAR

Hava fazla soğuk değildi. Dedim çıkıp gitsem resimde bulunmayacağımı ve dünya kırmızı karın ilk izlemcisini tanımıyacak. Hem de korktum ki, abdalın birisi gelip de yanımda duracak ve fotoğrafçılar, gazeteciler geldiğinde çabuk öne koşarak "kırmızı karı ilk ben gördüm, kırmızı karı ilk ben gördüm", deyip bağıracak. Böyle düşündükçe kendi kendime kızıyordum ve ant içtim ki, vallahi, o herifi salaram tepiğimin (ayak) altına.

Kırmızı... Çocukluğumda en çok sevdiğim rengdi bu. Kırmızı krovat, kırmızı gömlek, kırmızı karanfil hoşuma gidiyordu. Yalnız kırmızı kandan korkuyordum. Büyüdüğümde kendime kırmızı araba alacağım, diyordum, ama hani o kırmızı kan, daha doğrusu, akıtılan kırmızı kanlar yüreğimde koydu arzumu.

Böyle söylüyorlar ki, derdi gamı başından atmak için bu tür şeyleri ciddiye almıyacaksın. Fakat nasıl? Her gün duyduğum acı haberleri, akan şehit kanlarını hafızamdan nasıl silebilirim? Asla silemem. Ancak hiç olmazsa sinir olmamak, bir yandan kah caz, kah saz müziği dinlemek, öte yandan da "vatan" , "medeni cesaret" konularında sabahtan akşamatan edebiyat yapanları, ikrah edilesi reklamları, nihayet, iktidar oyunlarını görmemek için daha akşamlar televizyon seyretmek istemiyorum. Dün de böyle yaptım. Geyinip evden dışarı çıktım. Çevrede bembeyaz kar yağmıştı. Temiz havanı yutmak için fikirlerin içinde dalgın başımı aşağı salıp hayli yürüdüm. Başımı kaldıranda birden her tarafı kırmızı gördüm. Ancak bu kez korkmadım, aksine, şaşırdım. Çünkü adamakıllı kırmızı kar.

Siz hiç kırmızı kar gördünüz mü? Yok? Ben de görmemiştim. Ama dün gördüm. Bir kadar aralıda "Lambada" nın sesi geliyor, kimler-

GÜVENSİZLİĞE ÖVGÜ

Kültegin Ögel

Ilk kez Adler'in yazıları ile psikiyatrik literatüre giren "aşağılık kompleksi" kavramı, günümüzde psikiyatri/psikoloji ile ilgilenenlerin dışında da dilimize oldukça yerleşmiştir. Kavram daha çok olumsuz bir niteleme olarak kullanılmaktadır. Örneğin "hassaslık" görünürde yakınılan ancak varlığı ile gizliden övünülen bir özelliktir. Ancak "aşağılık kompleksi" genelde kişilerin kendilerine yakıştırmadıkları, başkalarına atfettikleri, bir tür hakaret, aşağılama içeren kavramdır.

İnsan ruh sağlığı ile uğraşan disiplinler de güvensizliği önemli bir sorun olarak görmektedir. Çünkü güvensiz insanlar daha kolaylıkla depresyona girmektedir. Kendilerine olan güvensizlikleri sonucu tek başlarına karar vermekte zorluk çekerler. Diğer insanlar ile birlikte hareket etmek gereksinimi duyarlar. Çevreye olan güvensizlikleri nedeni ile de kuşkucudurlar. Bu kişilerde bireysel girişimci özellikler zayıftır. Kendilerini çok fazla irdeledikleri için mutsuzdurlar.

"Ben"lerin arttığı yerde "biz"lere her zaman yol gözükmüştür...

Tüm bu özellikler "çağımızın" insandan bekledikleri ile taban tabana zıttır. Hal böyle olunca, güvensizlik acilen tedavi edilmelidir. Ancak "bozukluk" oluştuktan sonra yapılacak tedaviler yerine, halk sağlığı adına her çocuğun kendine güvenli yetiştirilmesi hedefine uygun eğitimsel yönlendirmelerin gerekliliği farkedilmiş ve bu yönde çok başarılı çalışmalar yapılmıştır!

Yaratılmak istenen ve bir ölçüde başarılan insan tipine biraz gözatmak hepimize "iyi" gelecektir kuşkusuz. Kendinden emin görünmek başlığı altında; fiziksel olarak dik duruşlu, sağlıklı izlenimi veren, konuşurken ayrıntılara girmeyen, başarılı bir alaycı, kibirli, insanları ve olayları önemsemez tavırlı, tuttuğunu muhakkak koparan, girişimci, acılardan uzak duran, bireysel haz için varolan, cüretkar, kendini irdelemeyen,

Sürünün bir parçası olmamak, güdülmemek, veya liberalizmin "özgür birey" kavramı "kendiliğe övgü" yü yaratmış, ama yolun sonunda kendine tapmak olgusuna varılmıştır.

empati (*) özürlü yaratıklar. Bütün bunlara rağmen kendine olan güvenini tazelemek ihtiyacı içinde, sevgiyi ve beğeniyi hortumlayan bu yaratıklar elde ettiklerinin karşılığını ise acımasızlık, vefasızlık ve sevgisizlik ile öderler. Çünkü onlar kendilerine güvenirler, kendilerini beğenirler, herkes onlar için yaşamalıdır, yani varolmalıdır. "'Ben' lerini yaşatmaları için muhtaç oldukları kudret başkalarının ruhunda mevcuttur".

Unutmayın! Bütün olumsuzlukları ve hayatınızdaki başarısızlıkları başkalarına yükleyerek, onları suçlayan, aradan usulca sıyrılıp hiçbir şeyden rahatsızlık hissetmeyen, kuşku duymayan, kendinden ve olup bitenlerden emin, kendi hakkında ileri geri düşünüp gereksiz eleştiriler ile zaman kaybetmeyen, böylece depresyona girmekten bile kurtulan mutlu insanlar olmak için "güvensizlik" illletinden kurtulmak zorunludur. Güvensizlik, "birey" olarak varolmanın önünde en büyük engel olarak görülmüştür. Bireyselliğe övgü, bazı farklılıklar göstermekle birlikte, karşıt ideolojilerin bile ortak söylemidir. "Kendi haklarını korumak, kendini sevmek, kendini ezdirmemek, kendine inanmak, kendine değer vermek, kendine güvenmek, kendi başına davranabilmek" ısrarla istenen özelliklerdir. Sürünün bir parçası olmamak, güdülmemek, veya liberalizmin "özgür birey" kavramı "kendiliğe övgü" yü yaratmış, ama yolun sonunda kendine tapmak olgusuna varılmıştır.

"Serbest piyasa ekonomisi" nin dillere yapışıp, akıllara musallat olmasını takiben, "serbest insan ilişkileri" de gerekmeyen bir önem kazanmıştır. İlişkilerde değer kazanan her ne olursa olsun amaca ulaşmaktır. Rasyonel amacı olmayan duygu ve davranışlar kaybedilen zaman, boşa giden emeklerdir. Üzüntü; o gün öyle icap ettiği, sevgi; son zamanlarda aşık olunmadığı, dayanışma; piyasaya başkasını sokmamak, dostluk; iki gün sonra ona yardım gerektiği için olmalıdır. Bu sistemle, beslenen ve 'ben' leri için yaşayan yaratıkların "kendilerine dayalı menkul kıymetler" inin nominal değeri, her geçen gün giderek artacaktır. "Ben" lerin arttığı yerde "biz" lere her zaman yol gözükmüştür.

Bu sistemin yan ürünlerinden biri yarışmacı yaratıklardır. Bunların ortaya çıkışı ile güvensizliğe sövgünün eşzamanlı olduğu iddia edilebilir. Amaç, yarışarak maddi-politik güç kazanmaktır. Kişilik yapılarından kaynaklanan nedenlerden dolayı, bu gücü kazanmaya bile hevesli gözükmeyen güvensizler rekabet ortamında ayakta kalamayacaklardır. Yarışma başlamadan bitecektir. Ama yarışma varolmalıdır. Çünkü, bazılarının doyabilmesi için yarışmacılara gereksinimi vardır.

(*) Kendini başkasının yerine koyabilme yetisi

ALİ SEFALETLER DİYARINDA

ADNAN ÖZDEMİR

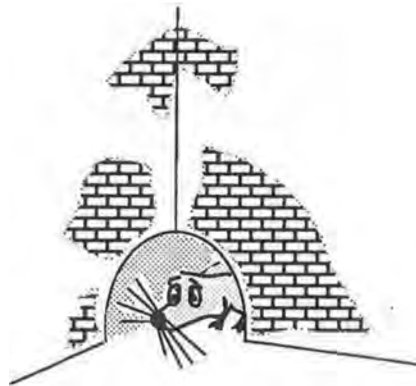
Bir odam var, kışın kar ve yağmuru, yazın güneş ışığı ve dört mevsim boyunca hayaletleri geçirmez. Duvarın köşesindeyse bir fare deliği her an bir tren çıkacak diye korkuyla beklediğim. Bu hayata beş kardeş başladığımızı ve doktorun dört kez doğal ölüm deyişini de hatırlıyorum ama bir türlü yataklarında uzanan o bedenlerdeki metal tekerlek izlerini de açıklıyamıyorum.

Bazen minik bir fare, genelde akşamüstleri delikten kafasını uzatıyor. Akşamüstleri genelde ben intihar ediyor oluyorum, aslında kendini öldüren insanları hiç sevmem, güçsüz insanlar intihar eder. İşte akşamüstleri odamın dış camının önünde yukarı kattan uzatılan bir ilmik beliriyor ve ben buna dayanamıyorum. Nerede ipten bir halka görsem içimden kafamı uzatmak geliyor, yukarıda oturan kişi bu huyumu çok iyi biliyor olmalı. Bazen bir komşu ne kadar zalim olabiliyor.

Farenin benden rahatsız olduğunu zannetmiyorum ama yine de evde zaman zaman rasladığım üstüne insan cinsinin sevdiği yiyeceklerin yerleştirildiği testere ağızlı bir metal parçasının çelik bir yayla gerildiği garip görünüşlü dev cihazlardan uzak duruyorum. Ona karşı iyiniyetim sürüyor, her ne kadar çelik yayların gerilimden kurtulma isteği beni ürkütüyorsa da onu buna hemcinslerinin zorladığını umut ediyorum. Kim bazen istemediği işleri yapmak zorunda kalmıyor ki?

İşte fare bana el sallıyor, evine çağırıyor, iyi bir insanım, başkaları ayıplayacak diye bir farenin çay davetini geri çeviremem. Koşuyorum hevesle yanına, umarım iyi demlenmiş bir çaydır, küçük zevklere önem veririm ben.

Bütün bir kent bazen sanrıya kapılabilir, veba salgını dediğiniz şey etinizin çürüyüşünün suçunun farelerde aranmasıdır.

Eğiliyorum, onunla birlikte serin bir rüzgarın estiği delikten içeri süzülüyorum. Girişin onlarca tünele bölündüğünü ve hiçbir kapının olmadığını görüyoruz, koridorlardan birini seçip giriyoruz. Nefis kristal çay takımlarıyla, üzümlü kurabiyelerin yanında kedilerden korkulan bir yaşama başlıyoruz.

İnsanları dayanılmaz ölçüde çirkin buluyor ve kuyruğu olmayan bir türün yaşama şansı olmadığını, bir fareyi kimsenin sırtından bıçaklayamayacağını, yüzümde gördüğü geleceksizliğin ona üzüntü verdiğini söylüyor. “Genlerine bak, biyografini oku.” diyor, “DNA falı hiç yalan söylemez”. Susuyoruz, tünellerde bin parçaya bölünüp bütünlüğünü kaybeden rüzgarın sesini dinlerken dış duvarda açılmış küçük bir pencereden sokağı izliyoruz. Genç bir adam, paltosunun altına birşey gizlemiş, tedirgin yürüyor. Fare adamı işaret ediyor ve “Raskolnikov”

diyor, "tefeci kadını öldürmeye gidiyor". Yerimden fırlıyorum, bir baltanın bir bedene neler yapabildiğini bildiğim için onu durdurmak istiyorum. Fare elimi tutuyor, "Budala" diye bağırıyor, "Senin gibi zavallı bir gövdenin kaderi değiştirebileceği bir evrende mi yaşıyoruz zannediyorsun?". Yerime oturuyorum, önümüzde uzanan onlarca koridoru görüyorum, sesler geliyor. Beni teselli etmek için konuyu değiştiriyor. "Bütün iyi eserlerde bir veba salgını vardır" diyor, "Ama aslında veba diye bir hastalık hiç olmamıştır". Merak etmiyorum, bir böcek mi, bir Napolyon mu olduğu sorusunun peşinde baltayla gezen genç adamı düşünüyorum. Sözüne devam ediyor, "Bütün bir kent bazen sanrıya kapılabilir, veba salgını dediğiniz şey etinizin çürüyüşünün suçunun farelerde aranmasıdır. Giysiler değişir, fareler öldürülür, salgın biter" diyor. Tünellerden insanların çıkıp başkalarına girdiklerini görüyorum. Her milletten, her dinden, her renkten, değişik giysilerle, garip araçlar ellerinde bir sürü insan gelip geçiyorlar. Yetmiş iki dil duvarlarda yankılanıyor. "Babil çukuru" diyor, "altının, arzunun, tapınmanın, hiçliğin, acının, rastlantının peşinde buraya gelirler, ama hiçbiri şu mutlak kuralı bilmez,"kimse burada kendi amacına ulaşamaz ama bir başkasınınkine evet", herkes ne istemediyse ona sahip olur, bu yüzden hep bir umut kalır, çekip gidemez."Hafızadan sözetmeye başlıyor, "Fareler geçmişe özlem duymazlar" diyor, "bir fare olarak yaşanan bir geçmişi kim özleyebilir ki?".

Sesinin bazen keskinleşip sert bir anlam kazandığını belirtip, bana bir tepki duyup duymadığını soruyorum. "Yaradılış gereği hiçbir şeye ne ilgi ne de tepki hissedebildiğini, sadece zamanın ezici boşluğunu çay, kurabiye ve sohbetle doldurmak gibi nafile bir çaba içinde olduğumuzu söylüyor". Kalkıyor bölmenin karanlık bir köşesinden elinde bir kitapla dönüyor. Bir sözlük, A harfinden başlayarak aba abajur..., her madde hakkında konuşmaya başlıyoruz. Gece ilerliyor, küçük camdan süzülen ışığın değişen açısında yüzü geçmişten tanıdığım insanların yüzlerine bürünüyor. Işık biraz farklılaşınca başka biri oluşuyor. İ harfinin ortalarına geldiğimizde sinirlenip sözlüğü fırlatıyor. Bir buluşundan sözetmeye başlıyor, bir kaç saniye içinde dolaptan bir araç çıkarıyor, bir dia makinesi, duvarda bir perde açıyor, aleti çalıştırıyor. Garip bir şekil uzakta beliriyor. "İntihar enerjisi" diyor, "Bu tasarımla kendini öldüren bir insanın çırpınmalarından faydalanabiliriz". Ekrana bir daha bakınca bazı şeyleri ayırt edebiliyorum. Kendini asan bir adam, ayaklarına bağlı pedaller ve pırıl pırıl parlayan onlarca çelik çark, en uçta ise bununla yanacak bir lamba görünüyor. İster istemez bu çeliğin uzun yıllar paslanmayacağını düşünüyorum. Fare, "devridaim makinası" diyor, "İlmik özel tasarlanmış, zamanı sonsuza uzatmak için yavaş yavaş sıkışıyor". Sonra hastalıklı bir kahkaha atıyor, acıyla "Sonsuza dek dışardan birşey verilmeden çalışan bir makina imkansızdır, bu evrenin bayağılığı yüzünden " diyor. Çaydanlığın soğuduğunu farkedip ürperiyorum.

Koltuklarımıza gömülmüş sessiz otururken bir çığlık duyuyoruz. "Balta eti buldu", diyor. "Raskolnikov'un gecesi bitti", sözüne devam ediyor, "bütün suç baltada, şeklini düşün, sapında ağırlığının elinde dengelendiği noktayı, ağzının o müthiş çelik kavisini, onu eline alınca nasıl farklı bir insan olduğunu, bir baltası olanın suç işlememesi imkansızdır". Soğuk çaydan bir yudum, içiyor, bardağı sıkı sıkı tutuyor, gözleri duvarda bir noktaya dalıyor. Yanımızdan geçen bir gölge dikkatini dağıtıyor, bana dönüyor, "Laf aramızda Suç ve Ceza'yı çok sevmem" diyor, "Entellektüel bir sorudur o, emin ol Napolyon böyle bir soruyu kendine hiç sormamıştır". Kendi içimize dönmeye başladığımız noktada birbirimize ilgimiz tükeniyor. Son bir kez bana dönüyor, "Aslında ben de herşeyi isterdim, ya sen?" diyor. Hırslarımı masanın altına gizliyorum, "Senden kalanlara razıyım" diyorum. Dostluğun boşlukta bir an için olanaklı göründüğü o anda, anlıyor ve gülümsüyoruz.

BEN VAR YA BEN

Ben var ya Ben. Ben, müthişim. Ben, olağanüstüyüm ve çocukluğumdan beri bu böyledir. Çok bilirim. Ne yapayım, elimde değil. Çok zekiyim. Çabuk öğreniyorum. Bulunduğum ortamlarda sürekli benden sözedilmesine bayılırım. Benim bulunduğum yerde bütün yollar bana çıkar. Ben dinlemem. Dinletirim. Hayır, dinlesem ne olacak? Diyelim, dinledim. Karşımdaki ne söyleyebilir? Benim gibi şaşırtıcı, dahice kaç cümle kurabilir? Hemen her yerde, her zaman en göz kamaştırıcı, en parlak, en esprili, en insan benim. Çevremde beni anlayabilecek düzeyde insanların olmasını istemez miyim? Ah! Ne çok isterim. Ama, yok. Yok, kardeşim bu memleketten benim ayarımda insan çıkmıyor. Çok hoşgörülüyüm. Zaaflarımdan söz edilmesine ses çıkarmam. Yeter ki benden söz edilsin. Gülümseyerek dinlerim. "Demek ki farkedememişler, yaptıklarımı" derim, içimden. Hoş, hep üstün meziyetlerimden söz edilecek değil, a. Son tahlilde ben de bir insanım. Ufak tefek kusurlarının olması çok doğal. Bulunduğum yerde başka birisi konuşuyorsa ilgisizce sağa sola bakarım. Baktım, lafı uzatıyor, araya girerim. Çünkü muhtemelen ve zaten saçmalamaktadır. Üstelik benim bilgilerimi çevremdekilere ulaştırmama, çok konuşarak engel olmaktadır. Yani terbiyesizlik de etmektedir. Araya girer, "Hayır o öyle değil. Hiç alakası yok. "Olay aslında çok farklı" gibi silahlarımla onu bir güzel hizaya sokarım.

> Ben dinlemem. Dinletirim. Hayır, dinlesem ne olacak? Diyelim, dinledim. Karşımdaki ne söyleyebilir? Benim gibi şaşırtıcı, dahice kaç cümle kurabilir?

Bazen de karşımdakini ilgiyle dinliyormuş gibi yaparım. Bu arada bir yandan içimden ona cevaben söyleyeceklerimi hazırlarım bir yandan da konuşmasındaki yanlışları, eksiklikleri bulup aptallığı konusundaki hali hazırdaki inancımı tazelerim. Sustuğum yerde konuşanlar bir pot kırıp da gözümden düşmemek için sürekli beni takip ederler. Hissederim. Konuşmaları hoşuma giderse, "aferin olayı iyi kavramışsın" gibilerden başımı hafif sallayarak onaylarım. Çok sevinirler. Bilirim. Konuşacağım zaman bütün gözler üzerimdedir. Farkındayım. İşte o zaman, hiç beklenmedik olan neyse yani durum neyi icap ettirmiyorsa, onu söylerim. Şaşkına dönerler. Çünkü, ben çok fazlayım. Aşmışım. Tabii ki olaya çok farklı bakacağım. Onlar burada, ben ti oradayım. Mükemmelim. Gencim. Güzelim. Etkileyiciyim. Herkes bana aşık. Ama, üzgünüm. Sudaki aksimi görmüşüm bir kere.

Benim bulunduğum yerde, benden başka birinden övgüyle sözedilemez. İzin vermem. Sözü alıp

"gerçekten çok etkileyici şeyler yapıyor, heyecan verici ama ne yazık ki ağzı kokuyor, ayakları taraklı, yüz metreyi benim gibi on saniyenin altında koşamıyor gibi" haklı gerekçelerle kim övülüyorsa onu yerle bir ederim. Mümkün mü, canım? Ben kimim? O kim? Ben var ya ben. Müthişim. İnsanüstü ve olağanüstüyüm. (*Sen var ya sen. Sen olsa olsa pilav üstüsün)*. Ben yaratıcıyım. Ben en yaratıcıyım. Yaratmak kolay mı? Zor, çok zor. Yaratım sürecindeyken çok azap çekerim, kalp kırarım. Değişirim, Canavar gibi birşey olurum. Bu dönemlerde etrafımdakiler beni anlayışla karşılamak, bana yardımcı olmak, bütün rutin işlerimi halletmek zorundalar. Ben kimseyle ilgilenemem. Benim basit meselelerle uğraşmaya vaktim yok. Benim varlığım insanlık tarihine bir katkıdır. Dedim ya, yaratıcıyım. Bu durumda ne oluyorum? Biraz da deli oluyorum. Otobiyografilere çok meraklıyım. Kim benden hızlı yükselmiş, bilmem lazım. Bakıyorum da, Nietzsche, Rimbaud, Artaud gibi benim ayarımdaki dehaların hepsi biraz deli. Demek ki ben de biraz deliyim. Deli ne yapar? Beklenmeyeni yapar. O zaman ben de yaparım. Ne istersem yapmaya hakkım var. Herşeyin en iyisine ben layığım. Çünkü ben yaratıcıyım. Etrafımdaki hıyarlar gibi ipe sapa gelmez mesleklerde, sıradan meselelerle ömrümü geçirmiyorum. *(Hıyar sensin)*. Ben acı çekiyorsam, bütün insanlık için çekiyorum. Ben bir acı çektim mi, mükemmel çekiyorum.

Ben var ya Ben. Söylemiş miydim, bilmiyorum. Ben En'im. Ben artı sonsuzum. Belki de ölümsüzüm. Yani o kadara kadar. Düşünsenize benim gibi birinin öldüğünü . Ben! Tanrım! Her akşam yatarken düşünüyorum. Resmi daireler ve okullar tatil. Bayrakların boynu bükük. Ülke, yasta. İntihar edenler, ağlayanlar, üstünü başını paralayanlar. Hayranlarım televizyonda yaşlı gözlerle, titrek seslerle "O başkaydı.", "Onun gibisi bir daha gelmez", "Onsuz hayatın anlamı yok" diyorlar. Şimdi, şeye çok kızıyorum. Ulan madem ben öldükten sonra bunları söyleyeceksiniz. Hazır, hayattayken niye söylemiyorsunuz? Ölünce, kim duyacak? Ama söylemezler. Neden? Çünkü, bu millet ölü sevici de ondan. Bir tek ben değilim. Ben kendimi canlı canlı çok seviyorum. Aman! Ölüm dedim de ölümden çok korkarım. Yahu, bir türlü inanamıyorum, benim gibi bir dehanın ölebileceğine. Çekemeyenim çok. Timsah gözyaşları dökerler, arkamdan. Gerçi cenazem bile yeter onlara be! Kortejin bir ucu burada, öteki ucu on kilometre ötede. Görürler, onlar günlerini. Belki de daha kısa ama seçkin bir kalabalık. Bu memleket vasat insanlardan müteşekkil bir memleket. Yükseleni tutup ayağından çekenler ülkesi. Londra'da doğsaydım, böyle mi olurdu ya. Şimdi beni bütün dünya bilirdi. (Ama Kandıra'da doğdun. Ve dünya seni hiç bilmeyecek). Hakikaten ya, beni bilmeyenler olabilir mi? Zannetmiyorum. Varsa, eğer çok yazık gerçekten. Onlar için çok üzüldüm bak, şimdi. Ben mükemmelim. Muhteşemim. Ben en birinciyim. Ben en büyüğüm. Küçük dağları ben yarattım. Büyükleri Allaha bıraktım. Allah bugün çok meşhursa, sayemdedir. Ben bir harikayım. Aşkınım. İnsanüstüyüm. Kimse bana ulaşamaz. Çok yükseklerdeyim. Ne işim var benim, bu memlekette?

(Sen hiçbir şey değilsin. Madem kimse sana ulaşamaz. Madem bu memleket vasat insanlardan ibaret. Çekip, gitsene. Gidemezsin. Hiçbir yere gidemeyeceğini bal gibi bilirsin. Sen ancak bu çöplükte ötebilirsin. Hıyar diye nitelediğin o insanlara muhtaçsın. Devamlı çevrende olmalılar. Onlarda yarattığın görüntüye bağlı olarak varsın. Onlar var, sen yoksun. Sen sahtesin. Hem aşağılar, hem onların yanından ayrılamazsın. Gidecekmiş. Nereye gideceksin, Kandıralı? Kim takar seni Londra'da? Yalnız başına bir saniye bile kalamazsın. Etrafındakilerin övgülerinden beslenirsin. Etrafında "Noolur gitme. Bizi bırakma" diyecek insanlar bulunduğunda "Buraların adamı" olmadığını söylersin. Aşkınmış. Aşkın adam izleyici mi arar? Hayran mı, arar? Ölümden mi korkar? Sen her zaman etkileyebileceğin, hükmedebileceğin bir insan topluluğunda bulunmak istersin. Ve onları gölgelemek, gelişmelerini engellemek için elinden geleni yaparsın. Yoksa, senin ne hükmün kalır? Sen aşkını oynamaya mahkumsun? Anlaşılamayanı, ulaşılamayanı oynamaya mahkumsun. Mahkumsun. Sen yoksun. Ve hiçbir zaman olamayacaksın. Su var. Su hep olacak. Su hep akacak. Ve hiç akis tutmayacak.)

AFP

İNSANIN DEĞİŞMEZLİĞİ ÜZERİNE

HAKAN ATALAY

Psikolojide kendimizi anlayabilmemizi kolaylaştıracak ne gibi ipuçları bulunabilir? Bu anlayış, kendimizi (ve diğer insanları) bağlarından kurtarıp özgürleştirmeye yarayabilir mi? Yoksa insan kendi doğasına mahkum mudur?

Psikiyatristler her ne kadar karşılarındakine soru sorar ve onu tanımaya çalışır gibi görünürlerse de, bulmaya çalıştıkları şey "kendi" leridir. Bu ister bilinçli bir çabanın, isterse farkında olmadığımız etkenlerin bir sonucu olsun, bütün insanlar gibi psikiyatristler de herkesten daha çok "kendi" lerini tanımak isterler. İnsanlık tarihi boyunca süren bu arayış, felsefenin suskunlaştığı böyle bir dönemde, psikolojinin sırtına yüklenmiştir.
Psikolojide kendimizi anlayabilmemizi kolaylaştıracak ne gibi ipuçları bulunabilir? Bu anlayış, kendimizi (ve diğer insanları) bağlarından kurtarıp özgürleştirmeye yarayabilir mi? Yoksa insan kendi doğasına mahkum mudur?

İnsanın her türlü eyleminin kutsal bir yazgı tarafından belirlendiğini öne süren dinler bir yana bırakılırsa, bu soruya en kapsamlı yanıtı Marksizm vermiştir. Ona göre insanın özgürleşmesi mümkündür ve yolu da bellidir: İnsanın insanı ezmesine izin veren özel mülkiyet ortadan kaldırılırsa, yabancılaşma da, savaşlar da; toplumsal kötülüklerin hepsi yok olacaktır. Ancak, yaşananlar mülkiyet ilişkilerinin değiştirilmesinin kendiliğinden yeni bir insan yaratmadığını gösterdi. Çin'de politik devrime bir kültür devriminin eşlik etmesi de, Tien An Men'de görüldüğü gibi, başarısızlığa uğradı. Böyle zamanlarda hep görüldüğü şekilde, insana ve geleceğine ilişkin olumsuz görüşler yaygınlaştı.

Frankfurt Okulu'nun önemi bence, bu sorunu önceden görmesi, yeni bir toplumsal sistemin yalnızca ekonomik değil,

psişik bağlarından da özgürleşmiş insanlar tarafından oluşturulabileceğini ortaya koymasıdır. Reich'in çalışmaları bu psişik bağların temelde cinsel bastırmayla oluştuğu ve politik devrimin cinsel devrimle tamamlanması gerektiği yönündeydi. Marksizm ve psikoanaliz üzerinde düşünenler çoğunlukla cinsellik sorununda yoğunlaştılar, çünkü toplumsal buyruklar aileden geçerek çocuğun zihinsel yapısına içselleştiriliyor; bu süreçte cinselliğin bastırılması temel bir rol oynuyordu.

Ama cinsellik kadar, hatta üzerinde durulmamasının da gösterdiği gibi ondan daha fazla, bastırmaya uğrayan bir yönü daha vardı insanın: Saldırganlık. Cinsellik nihayetinde doyurulması toplum için tehdit oluşturmayacak bir gereksinimdi ve cinsel özgürlüğün olanakları yaratılabilirdi, ama eğer insanın özünde saldırganlık eğilimi varsa; ne yok edilebilir, ne de serbestçe ifade edilmesine izin verilebilirdi. Örneğin Freud bu kanıdaydı ve içinde yıkıcı dürtüleri de taşıyan bir ölüm içgüdüsü olduğuna inanıyordu. Yeryüzünde ilk tek hücreli canlının oluşumundan itibaren insanın genlerine kazınan birleşip çoğalma amaçlı cinsel (yaşam) içgüdüsünün tersine, dağılıp yokolma eğilimi (ölüm iç güdüsü) de içimize yerleşmişti.

Bunun karamsar bir görüş olduğu söylenebilir. Eğer insanın biyolojik yapısının değişmez olduğu kabul edilirse, doğrudur; biyolojisi onu hayvanlar alemine doğru çekecektir. Ama insanın evrimi zaten biyolojisini aşması ve toplumsallaşmasının tarihi değil mi? Ne kadar materyalist olduğunu iddia ederse etsin, her insanın doğuştan "iyi" olduğunu ve toplumsal ilişkilerin onu "kötü" yaptığını söyleyen bir görüş, metafizik bir görüştür. İnsanın kendini-gerçekleştirme olasılıkları, ancak onu (kendimizi) tanımak, olduğu gibi kabullenmek ve buradan yola çıkarak değiş(tir)meye çalışmakla olasıdır. Yoksa, insanın kutsallaştırılması ve her kötülüğün "dışardan" geldiğinin öne sürülmesi; sosyalistlerde sık görülen bir "yansıtma"dır.

Evet, insan nasıl sevişme yeteneğine sahipse, savaşma yeteneğine de sahiptir. Cinsellik nasıl sevişmeyle eşdeğer değilse; sevgi, bağlılık v.b. kavramları da içeriyorsa, saldırganlık da savaşmayla eşdeğer değildir: Mücadele, rekabet, tutku, hatta alay etme gibi değişik ifade biçimleri taşır. Onun için toplumsal özgürleşme insanın, evrimin doğal sonucu olarak içinde taşıdığı, hayvansal niteliklerini bastırarak değil, onlarla yanyana ve onları daha insani ifade biçimlerine kavuşturarak gerçekleştirilebilir. Bunun için de önce onları tanımak, kabullenmek gerekir. Çünkü "özgürlük, zorunluluğun kavranmasıdır".

Toplumsal özgürleşme insanın, evrenin doğal sonucu olarak içinde taşıdığı, hayvansal niteliklerini bastırarak değil, onlarla yan yana ve onları daha insani ifade biçimlerine kavuşturarak gerçekleştirilebilir. Bunun için de onları tanımak, kabullenmek gerekir. Çünkü "özgürlük zorunluluğun kavranmasıdır".

Psikiatr i d e GEÇE N anlam BOŞL UĞU

Süreyyya Evren

Üç kişi koşarak içeri dalar. Galiba kısa ve dağınık saçlar, birininkiler uzun muydu, anlamak, daha doğrusu üzerinde durmak kolay değil. Durdukları anda iyi duramazlar. (an be an) Sallanırlar.

Birinci Adam(Ea) Paralar nerde?
İkinci Kadın(Oa) Burada bir değişiklik var
Üçüncü Kadın(Oe) Şuraya oturup düşünelim
Birinci Adamın Bilinçaltı../oturduk../ sol ayağım ağrıyor../paralar yok../ Oa arkasına yaslandı../ üçümüzde yorgunuz../
birinci adamın bilinci-paraları nasıl alacaktık kızlar?
üçüncü kadın(Oe) masanın üstünde olacaktı
ikinci kadın(Oa) eğer yoksa?
birinci adam(Ea) olmadığı ortada

İkinci Kadın ve Üçüncü Kadın ayağa kalkarlar, ceplerinden birer şişe çıkarırlar, içerler.İkinci Kadın pikaba üstüste 9 plak koyar. Bu arada Üçüncü Kadın telefon edip yaşlılığını çağırır. İkinci Kadın Ea'nın ceketini, gömleğini, pantolonunu, ayakkabılarını, çorabını çıkarır. Üçüncü Kadının yaşlılığı gelmez. Ea boy aynası önüne geçeer. Donu ve fanilasını yeterince şık bulmaz. Fanilasını da çıkarır.

Birinci Adam(Ea) bu donla olur mu gerçekten?
Üçüncü Kadın(Oe) emin değilim?
Birinci Adam(Ea) hiç de model bir marka değil, rastgele bir şey, galiba yırtık
İkinci Kadının Bilinçaltı../ ne rezalet bir don../ dolap nerde../ merkez../ merkez../
İkinci Kadın dolabı karıştırır. Plakta Mendelsson'u seven kemancılar bulunur. Rahatsız edilmek istemezler. İkinci Kadın dolaptan bulduğu mini eteği birinci adama giydirir.
üçüncü kadının bilinci-birisi pencereye taş atıyor.
ikinci kadın (Oa) Ea, aynanın önüne geçer misin?
Ea kendini beğenir. Ea'nın bilinçaltı estetik duyumlarda gezinir.
Taşlar cama vuruyor. Tak. Tek. Tik.
Üçüncü Kadının Bilinçleri:

Pencereleri sonuna kadar açacak gökyüzü
Uzanırken insancıklar sebzeliğe
Dönecek, geri dönecek mavi

Ben dokunurken aya ve
umutsuzluk sağırlığına

Cam açılır. Camın önünde oyuncak bir helikopter uçuşur. Oyuncak kurşunları cama sıkmaktadır.
Oyuncak helikopterin oyuncak insanları Ea'nın bilinçaltını çağırırlar.

Ea'nın bilinçaltı Ea'yı terkediyor,
-Gitme canım, gitme bilinçdışım, gitme bilinçaltım, sen benim resmi geçitlere karşı duruşum, Yenişehir borazanım, merserize erkekliğim, ilk personelim, ilk parşömenim, konukseverim, gitme...

Ama Ea'nın bilinçaltı gider oyuncak bir helikopterin arkasından..Köşklü zamanlar bunlar, kötü köşkler, paşa köşkü gibi zamanlar.
İkinci Kadın saatini ayarlar
-Otur evladım
Ea- Ne evladımı?
Üçüncü Kadın- Uzatma canım.
Uzun Hasan.
Oturum. Üçüncü Kadın oturur.
İkinci Kadın heycan..

Ea masanın üstüne sırtüstü yatar.
İkinci Kadın tualini çıkarır.
Yağlıboyalar. Saat, birkaç saat.
Tual dolar. Ea eteklerinin altını kaşır. Merasim şenliklenir İkinci Kadın için.
Kucaklar
tuali. Bağırır- Oldu!
Ea resmi görür. Elini öperek İkinci Kadının. Tebrikler. Siz bir meridyen mişsiniz?
Meridyenmişsiniz!

İkinci Kadın tuali kucaklayıp Ea'nın bacakları üstüne oturur.
Masa, üstünde bilinçaltı alınmış Ea, üstünde Oa, üstünde bilinçaltısız Ea'nın resmi.
Oe (üçüncü kadın) gelir ve bu üçlüyü baştan aşağı kurutur, ardından kremler. Vazelin kremi.
Siz bir meridyenmişsiniz söyler Ea, tekrar tekrar Ea'nın kısa çizgili aşk besini. Oe kremleme işlemini bitirince beyaz alçı döker üstlerine kalıplarını alır. Sonra alçıyı keser(dikkatlice)

İkinci kadının bilinçaltı../
alçıyı kesiyor../ bacak kemiğini eziyorum Ea'nın../ eksenimi öpecek bu meridyenlerle../
kemiklerle../ lekeniz varsa çıkarayım..

Oe kalıbın içine bronz döker.
Vazelinleri yıkar. Oe kendine bilinçaltı oluşturmaya çabalar. Oluşturamaz. Bronz heykeli eline alır.
-Ne şahane heykel!
-Ne nefis!
-Ne fiske!
Üçü birbirine sarılırlar. Duygu.
Duygu. Duyum. Duyarlılık.
Duyarga. Duyarga.
Oe pencerenin önünde kollarını açar. Figüranlar pencerenin altında rüzgar makinelerini Oe'ye doğrultürlar.,
-Ne muhteşem görüntü!
-Ne etkileyici!
-Ne güzel rüzgarda havalanış saçların, giysilerin, yüzhatlarının, karakutuların!
İkinci Kadın ve Ea, üçüncü kadının omzuna tırmanırlar.
Oe kısa zamanda evrim geçirir.
Evrimle bacakları ve kolları arasında kanatları oluşur.

Oe havalanır   Oe'nin eldivenleri
Oe göklerde   Oe'nin serüvenleri
Bir gökdelenin zirvesine kendilerini dikerler
Gökdelenden aşağı bakarlar
-Aaaa gök!
1) Bronz heykel aşağı atılır
Düşerken arkasından bakılır,
Zor seçilir parçalanışı
Klasik, klişe, sıradan sanat imhası. Sanatın dadası.
Dadaköy. Evceğiz. Tutamadık heykeli elimizde.
Attık aşağı. Aşağı. Siz sıkıysa tutunuz.
2) Tual de atılır
Ancak içeriksiz. Yok efendim dada falan Yok bir şey. Bıktık attık yani. Severiz oysa Sanatı.
Sanatçılığı. Ama bıktık
Tüm sanatlar aşağı uçtuktan sonra. Yorulurlar
Yorulmuş insanlar. Yorgun argın.
Uyurlar. Uyku. Derin kuytu. Furul furul. Oa başını birinci adamın bacaklarına yaslar Kemik!
Bu üç kişi uyuyunca elbet.
Meydan bana kalır. Paraları alır tüyerim. Al bakalım yine zenginim.

12 Ağustos 19999991+1

"PİSİKOLOJİ: Kedi ve Pipi."

ZAİM NALSİG

Karatahtaya düzyazı biçiminde ama tebeşirle yazdıklarımın, ilk sıradan itibaren gittikçe ve sırabaşı itibarıyla içe doğru meyledişi matematik hocamın uyumlu bacaklarına bakma şartlanmışlığımdan kaynaklanıyorduysa, aynı şartlanmışlık niye büyütmeye ve burda en kaba anlamında "kaldırmaya" da yaramadı?

Pisikolojiyle disipliner ilgilenmekliğim yoktur. Kendimi düşünmek üzere yediğim haltları özge-canların haltlarıyla kafa kafaya koymak noktasında başkasına bakarım bazen. (Burada başkası Pisik, ki o bi kedi ve nadiren Pipi, ki o bi bi ve şol durumda muhatap aramak ne kadar gerekli diye sorulmakta ısrarcı olunursa, hitap ettiğim merciin dergi boyutlarında rotatif sonrası hali).

Giriş bittiğine göre lise ve dengi okullar ve hatta ünilever siteler altın kuralı gereğince gelişmenin sonuç öncesi varlığını hissettireceğini düşünüyorsanız.- düşünün, iyidir. Ama (ki kör anlamında ve) konu (ki burda yayvan anlamında kıllı mevzu'dur) Pisik (ki o bi kedi ve de ki). Pipi (!) olunca girişmek, bazen gelişme ekonomisinin hatalarını (ki bunlar Türkiye vb'nin gelişme stratejileri olarak pazarlanagelen homo-economicus huylar bütünüdür ve asla yapısal değil dışa açık kapısaldır) yazıya evirtmekten önde tutulabilir. Dağa fazla dahıtmadan girişirsem şöyle: "Anama sövmüş patron, sıkmışım dişlerimi" adlı olmasa da "bir yerlerinde geçerli" şarkı nasıl olmuşsa kutuda çalıyordu ve daha önceden bu şarkıyı dinlemekliğim kesin olduğuna ve kutu da hala şifonyerin üstünde ikamet ettiğine göre "ben" vardım. Bu dolaylı ispatın kanıtladığı üzere varlığım şifon yiyen bir takım nesneler kadar gerçek ve diyabetik bataryalizmin 5. kuralına göre yaşadıklarım da o kadar (ki "Afrika hariç değil" se hiçbiyer ve "haliç de hiç keçi değil" diyenlere göre ispatın ve onu takip eden kuralın şüpheliliği umurumda-şimdilik-değil).

Artık “mevzu” anlatılabilecek kıllılık ve kıvama kavuşmuş olabilir ki yazmaktayım:

Pisik, ki biliyosunuz, her zamankinden daha huzursuz ki bu herzamankiye bağlı olarak “çok huzursuz” da olabilir, ki öyle, bir biçimde kapıda beni karşıladı, ki bunu hep yapar (kapıda karşılama işini, yoksa kapıda huzursuz, ki bu her zamankinden, bir biçimde karşılama işini değil). Burada odağın pisikin huzursuzluğuna ve daha doğrusu bunun nedenleri üzerine kayma eğilimi taşıdığının farkındaysanız...farkındasınız. Ama (ki kör anlamında ve pik değil) odak aslında pisik diil, pipi. İşte pisikolojik boyutda tam bu noktada, ki zabriskie noktasıyla alakası yoktur, devreye giriyor ki benim pipim kalkmıyor. İnanır mısınız Güzin Ablalarım, aşk örgütlenmektir bi düşünün Abilerim 24 yaşındayım; küçükken, ki bu büyüdüğüm anlamına gelmez, özenilen elma şekerleri ve gidilen elhamralar dışında tık demeyen, ki bu çok yaygın bi kullanımdır, bi et parçası sahibiyim, Ki bu yukardaki dolaylı ispatların bir yerinden uzanımlar yakalandığında O'nun da gerçekliğine hükmetmemiz için yeterli delilleri sunucaktır sanıyorum. Bu, pisikin huzursuzluğu denli börülcelenen aklımla uğraşmam sonucu mu olmuştur diye sormam için bana bir fırsat veren yazıyı kaleme alma cesaretini gösterdiğim ana değin geçen sürede, ki bu zamanın cinsellikle içli dışlı olma halinin zavallı bir türevidir, büyüyemem ben ve O, ki -tipi bir masa yerine -tipi bi masaya oturup bombelenmekten kurtulan bir eski zaman insanının duyarsızlığına lanetler olsun: Kalkmıyor işte.

"Anama sövmüş patron, sıkmışım dişlerimi" adlı olmasa da "bir yerlerinde geçerli" şarkı nasıl olmuşsa kutuda çalıyordu ve daha önceden bu şarkıyı dinlemekliğim kesin olduğuna ve kutu da hala şifonyerin üstünde ikamet ettiğine göre "ben" vardım.

Ama (ki kör ve anlamsız) pisikoloji durum saptaması mıdır? Şizofrengi, ki şifonyer değilse nedir, içinde bir rengi pipime açılmanın yolu pisikin huzursuzluğunu gidermeyle aynı yol değilse nedir? “Apıştan apışa gezerken adam acaip hüzünlüydü, apıştan apışa gezerken acaip hüzünlü” diyen bi şair bana hitap etmiyorsa ne yapabilirim? Kapıyı açınca pisiki öyle huzursuz görmekliğim bana kendi gerçekliğim için ipuçları veriyorsa neden mutluluk da vermiyor? Karatahtaya düzyazı biçiminde ama tebeşirle yazdıklarımın, ilk sıradan itibaren gittikçe ve sırabaşı itibarıyla içe doğru meyledişi matematik hocamın uyumlu bacaklarına bakma şartlanmışlığımdan kaynaklanıyorduysa, aynı şartlanmışlık niye büyütmeye ve burda en kaba anlamında “kaldırmaya” da yaramadı? Sorular çoğaltılabilir ve yanıt tektir: Açlık. Ki bu bi tekliftir.

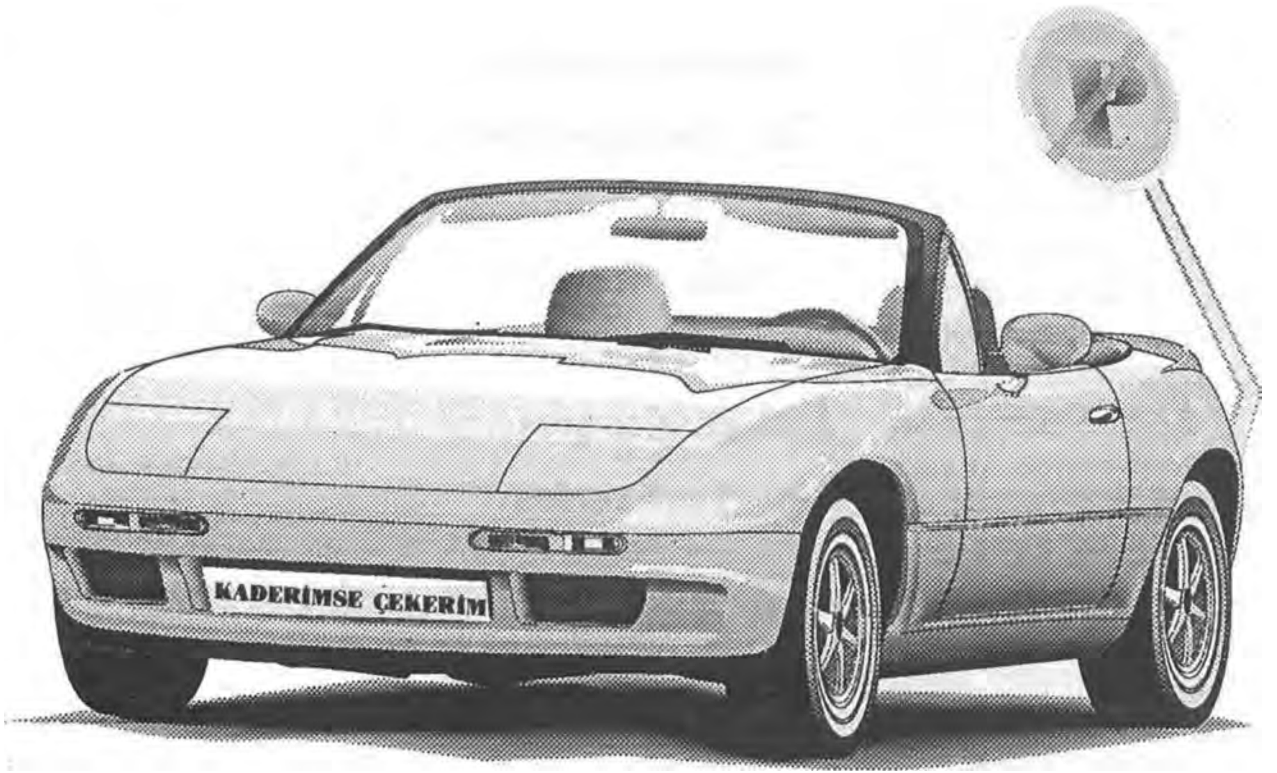
Daha dağıtmıyorum. Dağa dahıtıyorum ve dağ beni yutuyor. Dağ doydu. Teklif hükümsüz ve ben öylesine hüzünsüzüm ki...

Not: Bu yazıyı “Pisikanaliz: Pisik, ana ve liz taylor” gibi başka bir tanesinin izlemediği konusunda önemli bulgularım var.

Önemli not: Zarfın üzerine Şizofrengi-İstanbul yazsam size ulaşamazmış. Halbuki Zeki Müren-Bodrum yazınca gidiyormuş. Bu niye böyle? Düzeltin şu saçmalığı. Ya da saçmalayın bu düzeltmeyi.

Ruh Sağlığı Kliniklerine Başvuranlar için Tanı Sistemi Üzerine Kısa Bir Rapor:

Park Etmeyle Tanı Koyma.

Journal of Polymorphous Perversity'nin bir sayısında, Schofield (1984) ruh sağlığı kliniklerine başvuranlara parketme şekillerine göre tanı koymayı önerdi. Park yerindeki boşluklar başvuranların sorunlarının kendileri izin verdiği biçimde park etmelerine imkan verecek şekilde ayarlanır. Burada yazar başvuranların parketme davranışlarını gözlemleyerek oluşturduğu bir tanı koyma sistemini önermektedir.

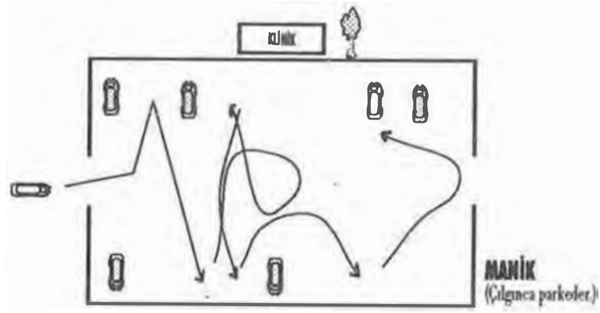
Terapist ya da başka bir deyişle tam gün park eden tanı koyucu, parketme paternini inceleyerek bununla ortaya çıkan sorunu kaydeder. Bu kavramın günlük yaşama uygulanması sonucu, tanıyı kesinleştirebiliriz.

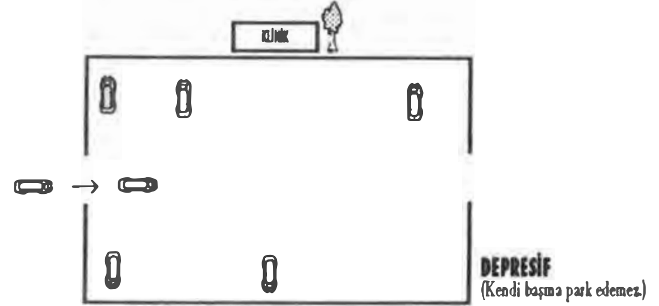
JOHN B. PITTENGER PhD
Little Rock, Arkansas Üniversitesi

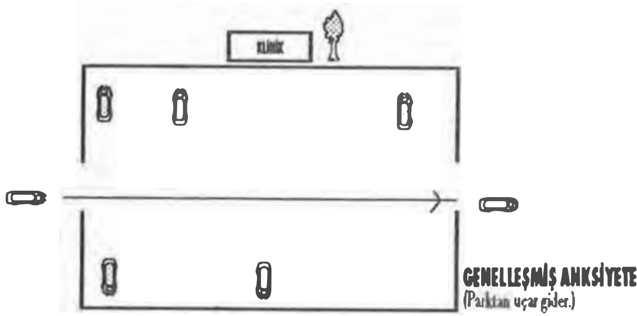
KAYNAKLAR

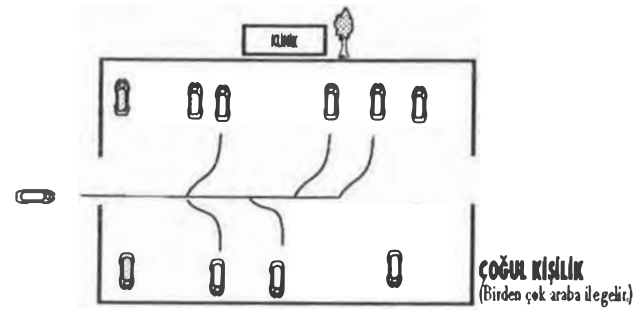
Schofield Jr. L. J. (1984) Ruh sağlığı KliniklerineBaşvuranlar İçinTanı Koyma Sistemi: Park Etmeyle Tanı. Journal of Polymorphous Perversity 1 (2), 9.

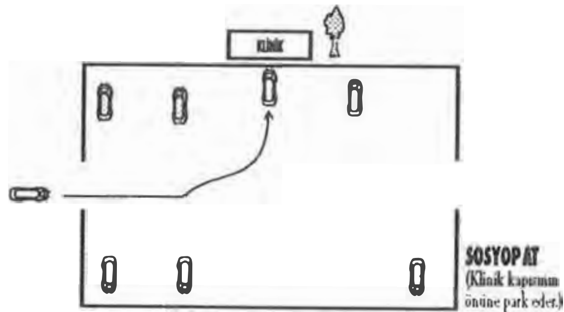
Aşağıdaki şekiller bir seri parketme paternlerini ve tanı kategorilerini göstermektedir.

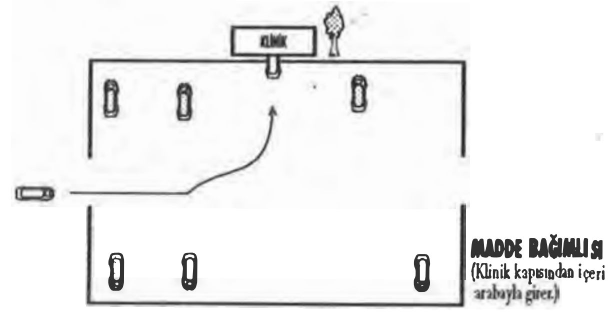

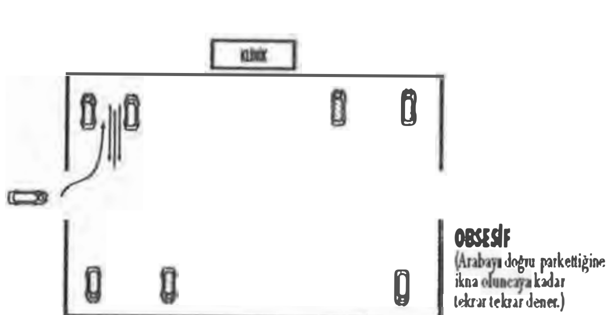

SÖYLEŞİ

MARDİN-KÜBA HATTI

Kadın çocuğunu almış gelmiş. Çocuk ishal.
Sorarım çocuğun boku ne renk. Mor der. Köylerde renk yok ki.
Diyelim kadına ona kadar saymayı öğrettin. Neyi sayacak?
On tane hiçbir şeyi yok. İnanılmaz bir şey.
Öğretmenin biri çocuklara kompozisyon ödevi vermiş. Büyüyünce ne olacaksınız.?
Hepsi çoban yanıtını vermiş.

Nuran Akşit, psikiyatri uzmanı. Emekli olmasına karşın halen çalışıyor. Moda'da bir köşkün zemin katında yalnız yaşıyor. Dünyanın çeşitli ülkelerindeki akıl hastanelerini gezmiş, bazılarında çalışmış.
-Kaç ülke?
-Bulgaristan, Küba, İngiltere, ABD, Yunanistan.
-Bir de Mardin.
-Evet.
-Küba'dan başlasak...
-Çok büyük bir akıl hastanesi var. Depo hastane. Arabayla gezdik. Binlerce yatak. 4 kişilik odalar. Çok büyük bir rehabilitasyon servisi vardı. Okuma yazma eğitimi, jimnastik, dans eğitimi veriliyor. Küba danssız olmaz. Gündüz hastanede hemen hiç hasta kalmıyor. Sepet örüyorlar, resim yapıyorlar, çiçek yetiştiriyorlar. Üstleri başları bizdeki gibi. Hepsi aynı tip.
-Üniformalı.
-Evet. Üniforma. Solmuş, soluk üniformalar. Ama temiz. Eskiden çok iğrençmiş. Hiç psikiyatr yokmuş. Küba da bir de üniversite polikliniği gezdim. Bulgaristan'daki hastaneler daha küçük. Ama orada hasta izleniyor. Bizde taburcu edilip, sokağa bırakılıyor. Orada öyle değil. Hastaneler, bölgelerindeki bütün hastaları izlemek zorunda. Öyle hastaneye getirilmedi yok. Gelmiyorsa, evinde gidip göreceksin. Bir çocuk ölmeye görsün. Teşhis neydi? Tedavi neydi? Hepsi araştırılıyor. Hasta, hastaneye gelmedi, hiç mazeret değil. Niye evine gitmedin? diye soruluyor.
Cerrahide bile psikiyatri rotasyonu var. Dedim, ne gereği var? Peki cerrahlarınız hastayı ameliyata nasıl hazırlar? diye soruyorlar. Psikanalize yer yok. Davranış tedavileri uygulanıyor. İlaç tedavisi ağırlıklı. Amerika'daki özel hastaneler çok farklı. Çok lüks. Bakım oldukça iyi. Hasta sayısı kadar, hemşire, personel var. New York'a bağlı birkaç yer gördüm. Oldukça iyi. Ancak sigorta şirketleri doktorların hareket alanını çok daraltmış. İngiltere'deki devlet hastanelerinin durumu katiyen bizden iyi değil. Elazığ'dan demiyorum; İstanbul'dakilerden. İngiltere'de işletilmeyen bir rehabilitasyon servisi gördüm. Çünkü işsizlik oranı yüksek ve hasta insan verimi kar getirmediğinden, çalıştırılmıyor. İngiltere'de üniversite hastaneleri çok iyi. Bir de tuhaf bir hürriyet anlayışları var. Hasta isterse ilaç alıyor, isterse almıyor. İsterse hastanede yatıyor, istemezse yatmıyor. Devlet büyük hastaneleri kapatıyor. , çünkü hastanede yatan hastanın devlete maliyeti çok fazla.
-Zaten kapitalist sistemlerde sağlık politikaları asıl olarak maliyet hesaplarına dayanıyor. Hastalık ne kadar mali yük bindiriyor, iş verimi ve işgücü kaybına ne oranda yol açıyor. Öncelikleri bunlara bağlı olarak belirliyorlar.
Peki şizofreni açısından kültürlerarası farklar gördünüz mü, gezdiğiniz ülkelerde?
-Şizofreni açısından önemli bir fark yok. Fakat şizofreniyi anlamak bakımından çok fark var. Londra'da bana büyü yapıldı diyen birine hezeyanı var denir. Türkiye'de normaldir. Türkiye gerçeğini bilmek gerek.
-Gelelim Mardin'e.
-Mardin'de 2 yıl kaldım. Avrupa'dan, Amerika'dan çok farklı.
-Tek dil sorununuz orada olmuş galiba.

Küba'nın çok büyük bir akıl hastanesi var. Depo hastane. Arabayla gezdik. Binlerce yatak. 4 kişilik odalar. Çok büyük bir rehabilitasyon servisi vardı. Okuma yazma eğitimi, jimnastik, dans eğitimi veriliyor. Küba danssız olmaz. Gündüz hastanede hemen hiç hasta kalmıyor. Sepet örüyorlar, resim yapıyorlar, çiçek yetiştiriyorlar. Üstleri başları bizdeki gibi. Hepsi aynı tip.

-Evet. Merkez arapça, köyler kürtçe konuşuyor.
-Psikiyatr var mıydı?
-Yok canım. Ne arar? Zaten küçük. 45-50 bin nüfus. Sonra Türkçe bilen psikiyatr orada ne yapabilir? İnanılmaz bir cehalet var. Yalnız Türkçe kitapları çok hoş. Çocuklara işte Taksim'deki bir apartmandan, Dolmabahçe'den denize bakarken diye anlatıyorlar. Taksim ne? Apartman ne? Deniz ne? Adam köyünün ismini bilmiyor. Çünkü hiç dışarı çıkmamış. Dünyayı orası zannediyor. Renk bilmiyorlar. Kadın çocuğunu almış gelmiş. Çocuk ishal. Sorarım çocuğun boku ne renk. Mor der. Köylerde renk yok ki. Diyelim kadına ona kadar saymayı öğrettin. Neyi sayacak? On tane hiçbir şeyi yok. İnanılmaz bir şey. Öğretmenin biri çocuklara kompozisyon ödevi vermiş. Büyüyünce ne olacaksınız? Hepsi çoban yanıtını vermiş.
Gitmeden önce hiç bilemezdim, bu kadar olabileceğini.
-Amerika'yı Türkiye'den daha iyi biliyoruz. Literatürü, filmi, dizisi, günlük hayatı. Yani gitmesek de orası bizimmiş gibi.
-Evet. Türkiye'yi hiç bilmiyoruz. Çünkü gitmiyoruz.
Mardin'de fobi, obsessif nöroz çıkmıyor. Çünkü Viyana'daki çekirdek aileler orada yok. Mardinli kadın, işe gitmemezlik edemez. Çünkü gitmezse, kimse onun yerine onun işini yapmaz. Gidecek. Ellerini nerede yıkayacak. Su yok. Bak (Bir fotoğraf gösteriyor). Köyün suyu bu. Yağmur birikintisi.
-Bu su mu? Nasıl içiyorlar? Arıtma yapmadan mı?
-Ne arıtması. Çok komik şeyler soruyorsun.
-Çamur rengi yahu, bu.
-Bir pratisyen doktor hanıma ikram etmişler. Hoşaf sanmış. İçmemiş.
-Yani köyde tek su kaynağı şu görülen şey.
-Evet. Temizlik saplantısı olan birisi nerede yıkayacak ellerini. Bazı köylerde bir tek çeşme var. Önünde devamlı kuyruk. Kim bekleyecek onun el yıkamasının bitmesini. Türkiye gerçeğinde çare aramalıyız. Amerika gerçeğinde değil. Örneğin, Mardin'de bir delilerevi var. Delileri bağlıyorlar. Eskiden mağaralarda dervişler doğum yapamayanlara, çocuksuz kadınlara ya da delilere tef çalarlarmış.
-Doğrudan hastalar oraya mı sevkediliyormuş.
-Evet.
-Peki Elazığ akıl hastanesi nasıl?
-Çok berbat. Çok berbat.
-Peki. Son olarak Türkiye'de şizofrenler, onların yakınları, gönüllüler ve psikiyatrlardan oluşan bir örgütlenme modeli hakkında ne düşündüğünüzü öğrenmek istiyorum.
-Sana tek tavsiyem, 40 yaşın üstündekilerden ümidini kes. Çünkü onların enerjisi tükenmiş. Hep zor taraflarını, açmazlarını gösterirler. Mantıklıdır da. Halbuki birçok şey mantıkla olmuyor. Enerjiyle oluyor. Hakikaten bize görev verin. Projede belirli şeylerde sorun.
-Neyse ki yaş sınırını 30'a indirmediniz.

Çok teşekkürler, görüşme için.

Evet yaptım... Ama neden yaptım?

"Sözlerim karşımdakinin beynine çarpan boomeranglar gibidir. Sonunda hep bana geri dönerler."

Çocukluğumu hatırlıyorum, bir suç işlediğimde yüzümün nasıl kızardığını. Annemin değerli vazolarından birinin kırık parçaları ellerimde, panik içindeyim, ne yapacağımı bilemiyorum. Bir süre geçince rahatlıyorum; vazonun kırıldığı hemen farkedilecek değil ya.. Bir kaç gün geçiyor, annem vazonun kırıldığını anlıyor, benden kuşkulanmaya başlıyor. En sonunda vazoyu benim kırdığımdan emin, soruyor:"Vazoya ne oldu?"
Ben suçluyum, farkındayım. Yüzüm kızarıyor. Kısık bir ses tonuyla "ben yapmadım" diyorum. Vazoyu kırmam mümkün değil, gerekçelerimi sıralıyorum. Annem bana inanmıyor biliyorum ama devam ediyorum yüzüme kendinden emin bir ifade yerleştirmeye çalışarak:"Ben kırmadım."
Büyüdükçede vazoları kırmaya devam ediyorum. Çocukluk çağının somut nesneleri, kentin pisliklerle dolu ara sokaklarından aşırılmış soyut imgelere dönüşmüş. Yakalandığım zamanlarda yine suçlanıyorum. Bu kez yüzümde daha olgun bir ifade. Artık beni suçlayanın yediği haltları zihnimin köşelerine çarptırarak düşünüyorum. Eskisi gibi yüzüm kızarmıyor, biliyorum ki bu kent benim gibi pisliklerle doludur.
Son zamanlarda daha etkili bir yöntem keşfettiğimi sanıyorum. Buna "itiraf" yöntemi diyorum. Birkaç kez denedim, gayet başarılı bir yöntem. Şöyle yapıyorum: Suçlanmaya bile fırsat vermeden suçumu itiraf ediyorum: "Evet lan yaptım ne olacak". Karşımdaki şaşırıyor, afallıyor, ne diyeceğini şaşırıyor, beni neyle suçlayacağını unutuyor.
Hemen "itiraf" edeyim bu yöntemi ben keşfetmedim. İlk kez yıllar önce bir filmde görmüştüm. Üçkağıtçı Şener Şen, saftirik İlyas Salman'ı sürekli kazıklıyor. Gizli gizli çevirdiği dolaplar ortaya çıkınca da İlyas'ın tepkisine izin vermeden bombasını patlatıyor:"Evet yaptım, ama sor bakalım neden yaptım." Yöntem her defasında başarıya ulaşıyor, biri diğerinin sırtına basarak yükseliyor. Özünde "Şark Kurnazlığı" denilen bize özgü bir geleneği barındıran bu yöntem, kapitalist etiğe uyarlanarak günümüzde daha bir sofistike hale gelmiş durumda bence.
Gazetelerde görüyorum, artık insanlar kimse onları suçlamasa bile ne kadar adi olduklarını, düşüncelerini nasıl üç kuruşa sattıklarını, sevgililerinin yanında nasıl onsekizlik kızlara baktıklarını, nasıl sıradan insanlardan kopuk pis entellektüeller olduklarını yazıyorlar. Politikacılar nasıl rüşvet yediklerini, birbirlerine nasıl küfrettiklerini, parayı nasıl götürdüklerini anlatıyorlar. Arkadaşlarım sevgililerini başkalarıyla aldattıklarını sevgililerine nasıl rahat söyleyebildiklerinden bahsediyorlar. Şimdilerde artık en önemli meziyet "şeffaflık". Herşeyi açık açık söylediğinzde hiçbir sorun kalmıyor. İtiraf edecek bir şeyiniz yoksa yandınız. Tabi bu, bir anlamda bir halt karıştıramadığınızın da göstergesi. Yöntemin bu günlerde sık sık lafı edilen "açıklık" politikalarıyla bir ilgisi olabileceğini düşünüyorum.
Yine gözlemlerime göre bu yöntemi uygulamak sıkıntıyı umulduğu kadar azaltmayabiliyor. Örneğin aynı gün içinde birkaç kez üstüste uygulanırsa, insan gece yatağa girdiği zaman kendini havası indirilmiş balonlar gibi hissedebiliyor. Garip bir boşluk duygusu. Ha birde bu yöntemi uygulayan birkaç arkadaşım zaman zaman konuşacak birşeyleri kalmadığı hissine kapıldıklarını söylediler bana.
Bu yöntemi giderek daha çok uyguluyorum. İlerde yeni inceliklerini keşfedeceğimi sanıyorum. Ama hala özlüyorum. İnsanların kimseye anlatamadıkları günahları ve sırlarını sadece geceleri ve yalnız çok sevdikleri dostlarına anlattıkları günleri özlüyorum.

YAĞMUR TAYLAN

ÇIKIŞ KAPISINI ARAMAK

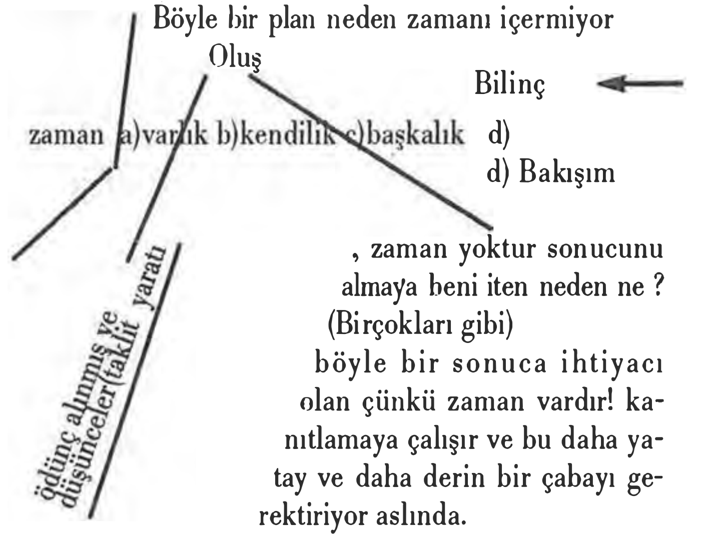
Çürüyormuşuz. Bu iyidir, çünkü biz muşmulayız. Karımın muşmula olduğumuza değil itirazı, sormakda istemiyor gerçi, muşmula olduğumuzu nasıl buluyorsun diyor tanışırız kendisiyle, bilirim muşmula olmadığımızı ne bulmaya kalkar, ne de kalkıp sunar bunu bana. Benim Devrimci olduğumsa çok açık ben söylerken yüzü aydınlanır aydınlığı görünce gülümsemek için söylerim, yoksa elma mıyız, sonsuz çürümesinin bir elmanın sonsuz düşünmeliyiz derim. Efendiler Deneysel Kimya Laboratuarımızdan aldığımız son habere göre çürümüş olandan geriye doğru düşünürsek tohuma ulaşırmışız. Efendiler bu tarihin kendisini özne haline getiriyor. (Sarmal özne) Muşmula olduğunuz kesinleşiyor efendiler. Ben teatral ayakta yahut Teatral ben ayakta mı demeliyim oldukça karım bir Pers bahtiyarlığı ile gülümsüyor teni ışıl ve kadife orada traş olmamam için hiçbir neden yok. önemle ve ısrarla gül dememem için. bir gül tarhında dolaşıyoruz traş oluyoruz aynaya ihtiyacımız yok ve muşmulayız. Benim devrimci gayemle mücehhez aydın doğasıyla mütereddit yavaşça ayağa kalkıyor karım ayakları forsa zinciri ile açık eli belinde ve asmabahçeleri diye düşünürken ben salak salak 'Karakolda ayna var' türküsünü okuyor. "Senin gözlerin yeşildi teğmenim/ sen bakınca küpeştenin demirleri erirdi"

Ah! bende diyebilsem bir diyebilsem öylesine geçmişin ve geleceğin taarruzuna uğramış bir şimdiki zaman ki olmayan birşeyden söz edercesine romantik; çürüyoruz.

ham bir halimiz vardı tam yenecek gibi idik ve olgunduk o zamanlar şimdi çürüyoruz bizi hemen yemelisiniz. Bizi sonra kim yer. Daha nereye kadar çürüyeceğiz. Karım tevazu ile, çürürken yuvarlanıyormuşuz gibi ileriye doğru ve altımızda bir satıh varmış gibi diyor. Kaşlarının oynak kavsine bayılıyorum ekliyor devri-daim motoru gibi akibeti meçhul diyor. Ben bayılıyorum karıma muşmula olmakla kalmıyoruz çürüyoruz zaman aktıkça. Bir kaynağı var zamanın, kesin bu, nihayetsiz akış aklımıza gelmez, bir yere dökülüyor bu zaman. Durdurulmuş zamanda altımızda sabit olan satıh zaman akışını düşündüğümüzde eğik. biz muşmulayız. Selam size efendiler Ey sonuna dek radikalize edilmiş Bergson'lar. Ey kendisine bölünebilirlik oranı sıçramış en son zerre Ey zerredeki mutlak zaman öylesine senden mürekkepiz ve seni mürekkep kılıyoruz ki demek ki biz muşmulayız. Karım bir mavi sükun içinde diyor ki, bana, biraz pencereyi açar mısın diyor. Ben de kalkıyorum usulca yahut metanetle bakış zaviyesine-eğer varsa-göre değişir. elbette, gidiyorum, pencereyi açıyorum vaziyet bu!

Soru-n-lar

1) Aydınlanma sonuna kadar radikalize edildiğinde bile neden dikey paradıgmalara ulaşır.
2) Eğer sarmal olan bir tarihden sözedilebilirse dışardan bakış gerçekleşebilir mi Eğer gerçekleşemiyorsa sarmal tarih fikrinin üzerinde oturduğu zemin keşfedilebilir mi? Çünkü söz konusu bakışa sahip olan tarihin yokolduğu (temkinli terimiyle son bulduğu zehabına kapılıyor.
3) İki başkalık arasındaki bakışım neden bakışımı özne kılıyor/

4) Eğer toprak altında yetişirsek yine de muşmula sayılır mıyız ? Kurtuluş yolu yok galiba !

Serdar KOÇAK

PEPSİ İÇEN TANRI

DURUL TAYLAN

Tanrı'nın örgütlediği bir cehenneme kamerayla girilebilir mi bilmiyorum, ama ben yirmibeş Haziran 1993 gecesi insani aklın ulaştığı en yüksek düzeyi gösteren o yapay cehenneme kamerayla girmeyi başardım. Eminim zebanilerin gözünden hiçbir şey kaçmaz. Türk polisleri ve "security" görevlileri ise yapay cehennemin kurallarını pek uygulayamıyorlardı. Cehennem: Bir metafor ya da simge değil, kavramın ta kendisi. Cehennem: Günahların, suçların, inançsızlığın bedelinin ödendiği yer. Cehennem: Dünyanın, Türkiye'nin, İstanbul'un tam orta yerinde, burjuvaların, zenginlerin, ahlaksızların, acımasızların vahşice eğlendikleri yerlere yakın, televizyon uygarlığının orta yerinde cehennem. Cehennem: Ben ve birkaç arkadaşım yirmibeş Haziran 1993 gecesi ordaydık.

Ölüm bu kadar güzel olabilir mi? Cehennem bu kadar güzel olabilir mi? Hayattan vazgeçiş, günahı sevmek ve kafa sallamak, yalnızca kafa sallamak, ölümüne sallamak, bu kadar güzel olabilir mi? "Herşeyi yokedeceğiz" diye haykıran uyumlu robotlar: Her türlü anti-ütopya fikrini aşan bir bilim-kurgu filminde yaşamak bu kadar güzel olabilir mi? Cehennem: Her türlü insani iletişimin ve dayanışmanın bittiği, herkesin tek başına kalakaldığı ve Tanrı'ya yalvardığı yer. Tanrı şeytanı andıran bir sesle gülüyor ve "Siktiğimin çocukları, Pepsi için" diyor. Cehennemde af ve mutluluk yok, ateş, duman, havai fişek ve ter var. Ha, bir de Pepsi var.

Cehennem: Her türlü insani iletişimin ve dayanışmanın bittiği, herkesin tek başına kalakaldığı ve Tanrı'ya yalvardığı yer. Tanrı şeytanı andıran bir sesle gülüyor ve "Siktiğimin çocukları, Pepsi için" diyor. Cehennemde af ve mutluluk yok, ateş, duman, havai fişek ve ter var. Ha, bir de Pepsi var.

Günahlarını taşıyamayan bir cehennemlik elindeki gazeteyi tutuşturuyor ve arkaya doğru fırlatıyor. Kafa sallayan bir kızın saçı alev alıyor. Ona acımıyorum. Burada başına birşey gelen kimseye acımıyorum. Ambulansların biri gidip biri geliyor. Tanrı önlemini almış: Kimse ölmemeli. Cehennemdekiler sonsuza kadar acı çekmeli. Onları yakmalı, yakmalı, alev aldıklarında söndürmeli. Etrafıma bakıyorum, arkadaşlarımı arıyorum, onların gözleri de benimkiler gibi, tek başı-

nalar ve kafa sallıyorlar benimle birlikte; o zaman anlıyoruz: Cehennemde farklı olunamaz, Cehennemde bir başkası olunamaz. Pepsi içen Tanrıya bakarak, ona uyarak kafa sallanır durmadan. Kimse kimseye yardım edemez, olanaksızdır bu. Televizyonda cennet kisvesine bürünen cehennemin içine düşmüşüzdür, kuşku yok, günahlarımız yüzünden.

Sınıflarüstü bir yerdir cehennem, gecekondu çocuklarıyla zengin züppelerin birlikte kafa salladıkları. T-shirtlerin kalitesi dikkat çekiyordu ilk başta, yazıları silinmeye yüz tutmuş paçavraların yanında parıl parıl parlayan pahalı Metallicalar gördük. Derken alevler sarmaya başladı her yanı. T-shirtler çıkarıldı, alevlerin içine atıldı. Sınıf farkları silindi. Giysilerini tutuşturan gençleri izlemek bu kadar güzel olabilir mi? "Herşeyi yokedeceğiz" diye haykırıp giysilerini tutuşturan gençleri izlemek bu kadar güzel olabilir mi?

Sistem kendi karşıtlarını da içine alıp çoğaltıyor gücünü, bu biliniyor. Tanrı'nın Pepsi içtiği bu çağda, medyacılar antimedyacılar ile, deliler akıllılar ile, liberaller sosyalistler ile güle oynaya yaşıyorlar, bu da biliniyor. Hep beraber batarken cehenneme giriyoruz. Kan, kusmuk ve gözyaşı dünyasını terkedip alevlerin içine dalıyoruz. Herşey yanıyor: Geçmiş, gelecek, mülkiyet, televizyon, gazete, kitap, t-shirtler, yataklarımız, rüyalarımız, mutlu yuvamız, gençlik heyecanları, hayal kırıklıkları, duvar yazıları, aşk şiirleri, umut sözcükleri... Masumiyetin yüzdüğü durgun suları terkediyoruz hep beraber, okyanus engin, okyanus derin. Kaptanımız Ahab değil, Pepsi içen bir soytarı, çok iyi gitar çalıyor, müthiş gırtlağı var, sesi ve gülüşü şeytanı andırıyor. Bu kaptan-Tanrı çok iyi yüzme biliyor, cesur ve cüretkar olduğu ses tonundan belli. Bunları düşünürken arkadan bir yumruk yiyorum, başımı çeviriyorum, bir cehennem kaçkını pis pis sırıtıyor tepemde. Tanrı'nın sözlerini kullanıp "siktiğimin çocuğu" desem ne olur acaba? Birden cehennemde farklı olunamayacağını hatırlıyorum ve eşit bir gülümsemeyle bakıyorum gözlerine. Kafa sallamaya başlıyoruz.

Cehennemde güzel anlar var, bir polis-zebaninin yüzünde gördüğüm ifade bana dış dünyayı hatırlatıyor birden. Dünyevi zebani şaşkın, önümüzde dikenli telleri parçalayan bir günahkara bakıyor, ona yardım etmek isterdi, başını okşamak, güzel şeyler söylemek isterdi, kimlerden acaba, anası-babası kim, ne iş yapıyor, bu yaşta niye bu kadar günah işlemiş, bunları bilmek isterdi. Zebani ona baktığımı görünce toparlanıyor, ondan yardım istesem mi acaba diye düşünüyorum, cehennemde bir başkası olunamayacağını benden daha iyi biliyor sanki, gözlerinde sahnede kopan fırtınayı görüyorum. Vazgeçiyorum.

Cehennemde güzel fikirler var, küçük ve geçici dertlerimiz geliyor aklıma, gülmeye başlıyorum. Barış ve özgürlük hayalleri, "bu dünyada cennet" özlemleri, öğrencisini döven öğretmen, hastasının nevrozunu dindirmeye çalışan psikiyatr, "Let it be", "We Shall Overcome" saçmalıkları, küçük faşist böcekler, büyük faşist böcekler, ırk ayrımı, cins ayrımı, tür farkları, senfonik müzik palavraları, iç yolculuklar, parasızlıktan ertelenen dış yolculuklar, büyük sanatçılar, sanatçı müsveddeleri, anti-medyacılık taslayan fırsat düşkünleri, hepsi yanıyor alevler içinde, görüyorum işte. Herşeyin bir sonu var ve işte önümde, görüyorum. Derken "Enter Sandman" başlıyor, ve bu muhteşem, iğrenç, korkunç, önüne çıkanı yiyip yutan müziği dinliyorum. Herşey dışarda ve ben alevlerin içine atılıp "Enter Sandman"i dinliyorum. Adamlar iyi müzik yapıyorlar.

HAZİRAN 1993

Bir Kavanoz Dolusu Ruhsal Durum Şakası Ya da Dünyayı Tarafsız Gözlerle Görmeye Davet

Herşey kırıcı olmayabilir, sokaklardaki insanların hepsi kaba,
üzücü anlamsız gözlü, aşağılık karmaşasını yenememiş olmayabilir.
Okuduğumuz psikolojik teorilerin çoğu Türkiye'deki yaşantılarımıza
uzak olmayabilir.
Varoluşcular doğru söylüyor olabilir. Her şeyi anlamlandıran biziz.
Konformistler zayıf ve geçmiş merkezlidir, cesaretsizdirler. Hayattan yara
alıyorsanız bu güçlü olmadığınız için.
Bilişsel psikoterapistler de haklı. Çünkü beynimizdeki yanlış
yapılanmalar, idealizmimiz ve dünyayı değiştirme isteğimiz sebep oluyor
onca depresyona. Gül bahçesindeki dikenler batıyor belki bize.
Ama belki kendi kendisini keşfetmesi dışında bir de sosyal gerçekliği,
içinde yaşadığımız gül ormanını, duyarsızlık vahşetini ve böylece
yaratılan büyük, herşeyi yutan, nihayet varoluşsal yani kaçınılmaz
bir ağız ve yutaktan ibaret girdabı keşfetmeli insan.
Psikoloji dünyayı az da olsa yanlışsız görme hissine sahip olma
yeteneğinin önündeki perde olma durumunu ne zaman kavrayacak.
Psikolojizm hastalıklıdır.

23/05/1993

GAMZE ERFİDAN

Bu yazı 27/05/1993 tarihinde B.Ü. Psikoloji IV. sınıfın katıldığı bölüm çayında dağıtıldı.
(Toplam 30 adet fotokopisi) sözü edilen "çaylı toplantıda" bölüm başkanı,
öğretim görevlileri, master öğrencileri de vardı. Bir kişiden gelen Şizofrengi
de çıkması önerisi dışında hiç bir tepki alınamadı.

...Aslı öfkeliyim

artık bende büyüdüm.
hiç bitmeyecek yürek
ağırlığı ile... acıyla..
acının
gösterdikleriyle..
kendim..
hissettiklerim..
yaşamım artık
bilinmez değil.
hissedilenin-
yaşanılanın kendimce
adları var.
artık kendimden
hoşnutum.
ama yaşamdan değil.
çoğu zaman
hissettiğim yaşamın
dışındalığının,
bir gün, içimdeki
yaşama denk
düşeceğini sanarak....

onbeş yaşındayım. yaşamın baharı denir ya... oysa yaşamda bahar/mahar yokmuş da meğer bilmiyormuşuz. dünyanın yuvarlak mı? dörtköşe mi? ya da, daha fazla bucakları mı var? yaş kemale erince anladık.
büyüklerimizin ve küçüklerimizin bize dünyayı anlatmaları beyhudeymiş. dünya asıl anlat(a)madıklarıymış. o zaman, yürek ağırlığı-acıyla başlayan yaşam öğreterek devam ediyor. o yaşlarda deliliğin sınırlarında, psikiyatrların kapılarında dolandım durdum. bana yaşatılan nedenli ve nedensiz utancın, hiçliğin, neden sorularının ve cevaplarının karışıp, beynime-bedenime üşüşüp.. tüketen.. kördüğüm.. dipsiz karanlıklar yaşadım.
onlar, onlar mı ne yaptı? renksiz haplarıyla uyuttular. gömleklerini, şoklarını marifet sandılar. her seferinde açmazın ortasında uyandım. hatırladım.. her uyanışın ardından düğümler çoğalıyordu. artık çaresizdiler. beni gözetliyorlardı çünkü kendimi öldürecektim. ama, hala konuşmuyorlardı benimle, çünkü görünürde aklımı (neyse o) kullanamıyordum, içimden aklım yerindeydi de olanlar karışmıştı. onlara nedense? söyleyemiyordum. konuşsalardı.. konuşsalardı karışmayacaktı her şey. bazen soruların cevaplarının karışıp, beynimin karanlığında sızan ışığı kıstıklarında, yürek ağırlığıyla hastaneye koşup "yalvarırım konuşmam lazım, yoksa aklımı yitireceğim" dedim. o, (prof. adı lazım değil) her zamanki yılgın-ölgün suratıyla kuralları sayıp "imkansız işim var" dedi.
belki de "delilerden" bıkmıştı. onlarla konuşmanın faydasızlığını düşünüyordu. işte bu yüzden deliler yıllarca kendini onlara bırakıp, soruları cevapları hepten karıştırmışlardı. onca uyutulmayla geçen yıllar. bir akıllının "sen suçlu değilsin, henüz çok gençsin, elbette yaptıkların yanlış değildi ama onların (aile-toplum) anlamalarını bekleme. çünkü farklı bakıyorlar" demesiyle beynime-bedenime üşüşen düğümleri çözüp ayrı ayrı yumaklar yaptım.
şimdiyse o dostuma (tanrıya bile) şükran ediyorum. onlarca "deli" olup hala uyutuluyor olabileceğimi düşünerek.. kendi kendimin delisi olmayı tercih ederek.. deliliğin "delilik" olmadığını bilerek... arada bazı yıllar.. herşeyin karışıp-düğümlendiğinde kapılarına gidip geri döndüm. bu kez benimle konuşuyorlardı. ancak söyleyecek sözleri yoktu.
artık bende büyüdüm. hiç bitmeyecek yürek ağırlığı ile... acıyla.. acının gösterdikleriyle.. kendim.. hissettiklerim.. yaşamım artık bilinmez değil.
hissedilenin-yaşanılanın kendimce adları var. artık kendimden hoşnudum. ama yaşamdan değil. çoğu zaman hissettiğim yaşamın dışındalığının, bir gün, içimdeki yaşama denk düşeceğini sanarak....

S.G

"Book of Fantasy"den

Türkçesi: DOST KÖRPE

SUÇLU GÖZLER

Adamın teki bir kızı dört bin dinar karşılığı satın aldı. Bir gün ona bakarken gözyaşlarını tutamadı. Kız niye ağladığını sordu. Adam "Gözlerin öyle güzel ki bana Tanrı'ya tapınmayı unutturuyorlar," karşılığını verdi. Daha sonra kız, tek başına kaldığında, gözlerini oydu. "Kendini niye böyle çirkinleştiriyorsun? Değerini kendi ellerinle düşürdün." Kız yanıtladı: "Her hangi bir parçamın seni Tanrı'ya tapınmaktan alıkoymasını istemem." O gece adam kendisine şunları söyleyen bir sesi düşledi ve duydu: "Kız değerini senin gözünde düşürdü, ama bizim gözümüzde arttırdı ve onu senden aldık." Uyandığında yastığının altında dört bin dinar buldu. Kız ölmüştü.

Ah'med Ech Chirwani
Bir defterden, bir halk masalları toplamasından alınmış bir isimdir. Kendisi hakkında başka hiç bir şey bilinmiyor.

KENDİNİ DOKUYAN KUMAŞ

Menangcabow sultanı Gaggar Allum'a ait olan pek çok kutsal eşya arasında sansistah kallah adlı kumaş da vardı, ki bu kumaş kendi kendini örmekte ve her yıl zarif incilerden bir iplik eklemektedir, ve o kumaş tamamlandığında dünya artık varolmayacaktır.

W. W. SKEAT

MUCİZELERE İNANMAYAN ADAM

Mucizelere inanmayan Chu Fu Tze öldü; üvey oğlu onu koruyordu. Şafakta tabut kendi kendine yükseldi ve sessizce havada asılı kaldı, topraktan yarım metre yüksekte. Dindar üvey evlat dehşet içindeydi. "Aman üvey babacığım," diye yalvardı. "Mucizelerin mümkünlüğü hususunda inancımı yıkmayınız." Bu noktada tabut yavaşça indi ve üvey evlat inancını yeniden kazandı.

HERBERT A. GILES

ÖLÜMÜN BAKIŞI

Genç bir Acem bahçıvan Prensine şöyle dedi:
"Kurtar beni! Bu sabah bahçede Ölümle karşılaştım ve bana tehditkar bir bakış fırlattı. Keşke bu gece, bir mucize eseri, çok uzaklarda, Ispahan'da olabilseydim."
Prens ona en hızlı atını ödünç verdi.
O öğle sonrası, Prens bahçede gezinirken Ölümle yüzyüze geldi.
"Niye," diye sordu, "bahçıvanıma bu sabah tehditkar bir bakış fırlattın?"
"O tehditkar bir bakış değildi," diye yanıtladı Ölüm.
"Bir şaşkınlık ifadesiydi. Çünkü onu bu sabah burada gördüm ve bu gece Ispahan'da alacağımı anladım."

JEAN COCTEAU- (1891-1963)
Önemli ve şaşırtıcı üretkenlikte Fransız yazarı. Şiir, roman, eleştiri kitapları ve oyunlar yazdı.

RUHUYLA BAŞBAŞA KALAN KADIN

Bir kadın evinde tek başına oturmaktadır. Koca dünyada tek başına olduğunu bilmektedir; diğer bütün canlılar ölmüştür. Zil çalar.

Thomas Bailey Aldrich
Kuzey Amerikalı şair ve romancı, 1835'de New Hampshire'da doğdu ve 1907'de Boston'da öldü. Cloth Of Gold'un (Altan Giysi-1874), Wyndham Tower'ın (Wyndham Kulesi-1879) ve An Old Town by the Sea'nin (Deniz Kıyısında Eski Bir Kent-1893) yazarıydı.

HAYALET NEDİR Kİ?

"Hayalet nedir ki?" dedi Stephen sızlatıcı bir enerjiyle. "Ölüm, yok olma hali, tavır değişikliği yoluyla yavaş yavaş elle tutulamaz hale gelmiş bir kişi."

JAMES JOYCE
İrlandalı yazar. 1882'de Dublin'de doğdu ve 1941'de Zürih'de öldü. Tekniği, özellikle kelimeleri kullanışı göz alıcıydı.

GERÇEK OTANTİK BİR HAYALET

"Bundan başka, gerçek otantik bir hayaletten daha mucizevi bir şey olabilir mi? İngiliz Johnson, tüm hayatı boyunca, bir tane görmenin özlemini çekti; ama Cock Lane'e ve oradan kilise yeraltı mezarlıklarına gitmesine ve tabutları tıkırdatmasına karşın göremedi. Budala Doktor! Hiç o çok sevdiği insan Yaşamının gelgitleri içinde bedeninin olduğu kadar zihninin de gözüyle çevresine bakınmadı mı; en azından hiç Kendi içine bakmadı mı? O itibarlı Doktor bir hayaletti, kalbinin dileyebileceği kadar gerçek ve otantik; üstelik sokaklarda yanıbaşında bir milyon Hayalet gezip duruyordu. Yineliyorum, Zaman yanılsamasından kurtulun; üç yılı üç dakikaya indirgeyin: o başka neydi ki, biz başka neyiz ki? Ruhlardan ibaret değil miyiz, bir bedene biçimlendirilmiş, bir Görünüme; ve yeniden havaya ve görünmezliğe karışıp yavaşça yokolan?"

Thomas Carlyle
İskoç tarihçi ve deneme yazarı. 1795'de Ecclefechan'da doğdu; 1881'de Londra'da öldü. The French Revolution (Fransız İhtilali- 1837), Heroes and Hero-Worship (Kahramanlar ve Kahramanlara Tapınmalar-1841), Letters and Speeches of Oliver Cromwell (Oliver Cromwell'in Mektupları ve Konuşmaları-1845), Latter Day Pamphlets (Çağdaş Broşürler-1850) ve History of Frederick The Great(Büyük Frederick'in Tarihi) kitaplarının, ayrıca pek çok deneme ve mektubun yazarıdır.

ODİN

Dediklerine göre bir gece yeni inanca dönmüş olan Olaf Tryggvason'un sarayına kara pelerinli, şapkasının kenarı gözlerini örten bir yabancı geldi. Kral ona bir şey yapıp yapamadığını sordu; yabancı da harp çalıp öyküler anlatabildiğini söyledi. Harpta eski melodiler çaldı, Gudrun'dan ve Gunnar'dan bahsetti ve, en sonunda, Odin'in doğuşunu anlattı. Üç Parcae'nin geldiğini ve ilk ikisinin pek çok mutluluk vaadettiğini, üçüncüsünün ise kızgınlıkla "Bu çocuk yanıbaşında yanan mumdan fazla yaşamayacak," dediğini söyledi. O zaman ailesi Odin ölmesin diye mumu söndürdüler. Olaf Tryggvason öyküye inanmadı; yabancı doğruluğunda ısrar etti, bir mum aldı ve yaktı. Yanışını izlerlerken adam çok geç olduğunu ve gitmesi gerektiğini söyledi. Mum yanıp bittiğinde onu aramaya gittiler. Kralın evinden bir kaç adım ötede, Odin ölmüştü.

JORGE LUIS BORGES ve DELIA INGENIEROS

IMAGE

ULAŞ ve MUSTAFA AKYOL

Sanki herkes bu in ve out dünyasında yaşamak zorundadır. Yoksul ailelerde ise moda her zaman bol giysilerdir (gelecek sene de giyebilmek için).

Bu yazı, Şizofrengi Dergisine yazdığımız ilk "ciddi" yazı. Yazının başlığı da bir garip:Image... Image İngilizce'de imaj anlamındadır. İmajın Türkçe karşılığı prestijdir. (Ne saçma!). Yani Türkçesi yoktur, olmayacaktır.

Bu yazıyı yazarken haddimiz olmadan psikolojik bir konuya değinelim dedik ve imaj konusunu ele aldık. Çünkü imaj bütün hayatımız boyunca psikolojimizi yönlendirmiştir.

İmaj meselesi taa küçüklüğümüzde bile önemlidir. Örneğin anneler, çocuklarına iyi giyinmeleri ve uslu çocuk olmaları gerektiğini, böylece çevreden ona "iyi çocuk" denileceğini söylerler. Bunu yaparak çocuklarının uslu çocuk olacağını düşünürler. Çevredeki büyükler de sanki söz birliği etmişcesine iyi giyinip uslu duran çocuklara "iyi çocuk" muamelesi yaparlar. Böylece çocuk, imajın ne demek olduğunu bilmese de çevrede iyi bir imaj edinmenin önemini kavrar.

Sonra çocuk ilkokula başlar. Karneler, davranış notları yoluyla çocuklara zorla iyi bir imaj edindirirler. Çocuk artık imaj kavramına sıkı sıkıya bağlanmıştır. Çevresindeki örnekler de bunu ona kanıtlar. Mesela çocuk, derslerinde başarılı olursa evde "Aslan oğlum, güzel kızım" olur. Eğer kötü not alırsa "Ne aptal çocuksun sen. Kime çektin anlamıyorum ki" olur. Büyükler bu imaj kavramını çocuklarına karşı sürekli kullanırlar. Örneğin, "Hadi aslan oğlum bakkaldan bir sigara kap gel" gibi sözlerle çocukları uyuturlar.

İlkokul bitmiş, artık çocuk ortaokul çağına gelmiştir. Bir süre sonra buluğ çağına girer. Bu

Oğul babaya, baba oğula, kız anneye, anne kıza karşı bir imaj yarışındadır. İşte bundan Freud'un sözettiği Oidipus ve Elektra kompleksleri ortaya çıkar. İmaj koşusu 4x100 bayrak yarışında imaj bayrağı, yeni nesillere böylece teslim edilir. En önemli kişilerin "en önemli" olmasının sebebi yine imajdır. Bütün insanlar, öldükten sonra arkalarında bir imaj bırakmak isterler.

arada erkekle kadını ayırt etmeye başlamıştır. Artık arkadaşlarına ve karşı cinse iyi bir imajla kendilerini kabul ettirmek zorundadırlar. Çevredekilerle sürekli yarış halindedirler. İyice megalomanlaşmışlardır. "Ben çok iyi futbol oynarım. Ben adamı döverim. Ben herkesten daha güzelim. En büyük benimki, hayır benimki..." gibi sözlerle bu megalomanlık kendini gösterir. Bir imaj uğruna en iyi arkadaşlıklar bozulur, çevredekiler aşağılanır. Bunları nerden mi biliyoruz? Çünkü şu anda yaşıyoruz.

Okul bittiğinde imaj bitmiş midir? Hayır, bitmemiştir. Hala karşı cinse kendini kanıtlama ihtiyacı duyulur, ve bu evleninceye kadar, hatta evlendikten sonra da devam eder. Bu dönemde insanlar güzel giyinmeye çalışır. Böylece, ekmeğini imajdan çıkaran bir sanayi kolu ortaya çıkar. Buna da "moda" denir. Moda adına ne uyumsuz giysiler, ne saçma sapan saçlar yapılmış ve uygulanmıştır. In ve out listeleri hazırlanır. Çok önemliymiş gibi haberlere konu olur. Sanki herkes bu in ve out dünyasında yaşamak zorundadır. Yoksul ailelerde ise moda her zaman bol giysilerdir (gelecek sene de giyebilmek için).

Evlenince bile bu imaj kavramı bitmez. Oğul babaya, baba oğula kız anneye, anne kıza karşı bi imaj yarışındadır. İşte bunda Freud'un sözettiği Oidipus v Elektra kompleksleri ortaya çıka İmaj koşusu 4x100 bayrak yarışında imaj bayrağı, yeni nesillere böylece teslim edilir. En önemli kişilerin "en önemli" olmasının sebebi yine imajdır. Bütün insanlar, öldükten sonra arkalarında bir imaj bırakmak isterler. Kahramanlıklar, yeni buluşlar ve yüksek mevkii kavgaları hep bu yüzden çıkmıştır. Çoğu kahraman, kahraman olmak için kahraman olmuştur. En acımasız gangsterler, toplumda bir gangster imajı sağlamak için gangster olmuşlardır. Hatta Batman bile, imaj için, yakaladığı hırsıza "Ben Batman'im. Bunu arkadaşlarına anlat" demiştir. Yani herkes imaj kavgasındadır. İslam dini herkesin bir imaj sahibi olması için, insanlar öldükten sonra "Merhumu nasıl bilirdiniz?" sorusunu gündeme getirmiştir. Herkes, merhumu "iyi bileceği" için herkes bir imaj sahibi olur.

Kısacası (artık keselim yani) insanlar ömür boyunca iyi bir imaj sahibi olmak için savaşırlar. Bu saçma sapan savaş nesiller boyu sürüp gidecektir.
Bu yazıda burada bitecektir.

Bu bir **DUYURU**dur . Duyun bizi

Bir Şizofreni Örgütlenmesi için: Şizofrenleri ve yakınlarını,

gönüllüleri, ilgili bilgilileri biraraya gelmeye çağırıyoruz.

Hedefimiz öncelikle konuşarak, tartışarak, paylaşarak

yapacaklarımızı belirlemek.

Belki hiç bir şey beceremiyeceğiz ama denemeye değer.

Tek koşulumuz herkesin gelirken duygularını da getirmesi.

Ağustos 15'e dek bize yazın ya da arayın.

İlk toplantıyıAğustosun son haftasında yapmayı planlıyoruz.

Yazışma adr esi, Pk. 187 Bakırköy-İstanbul

Telefon, 9 (1) 260 68 49